

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Nu er vi jo ved at komme dertil, hvor jeg synes, debatten bliver interessant.

Jeg vil sige, at jeg er ubetinget tilhænger af beskyttelse af den enkelte imod statsmagten, men jeg vil spørge hr. Niels Helveg Petersen: Hvordan beskyttes den enkelte imod statsmagten?

Det gør han ved hjælp af loven; det gør han ved hjælp af loven i landet i det område, i hvilket loven gælder. Derimod ophæver det universelle netop lovens område, kan man sige, og derfor er det altså også en ophævelse af lov og ret, der ligger i det. Prøv dog at tænke på, hvordan det gik med den franske revolution, og tænk på, hvordan det gik med Stalins revolution.

Hele denne universelle dyrkelse, som jo er en religiøs bestemmelse, betyder en ophævelse af gældende ret i dette gældende retsområde, som er den enkeltes beskyttelse imod magten. Den vesteuropæiske retstradition begynder med Magna Charta i 1215. Det er den enkelte stats lov, der beskytter den enkelte imod magten. Menneskerettighedernes universalitet er ophævelsen af retsstaten.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Nu tror jeg ikke, at vi kan komme nærmere med hensyn til at konstatere, hvor uenige vi er. Når jeg taler om universalitet, er det ikke et filosofisk-religiøst begreb; jeg taler om, at det gælder i alle lande. Det er det, der ligger i udtrykket universalitet i menneskerettighedserklæringen.

Disse bestræbelser gælder for alle lande, magthavere kan ikke undskylde sig med specifikke forhold i deres eget land, og det opfatter jeg som et fremskridt i menneskehedsens besværlige stavren frem imod at skabe et samfund, der giver større sikkerhed og tryghed for dets individer.

Formanden:

Integrationsministeren.

Nu begynder vi vel ikke forfra igen?

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Nej, jeg vil blot udtrykke min glæde over, at der i hvert fald er *nogle* menneskerettigheder, som hr. Søren Krarup er tilhænger af, for det vigtigste punkt i hele kataloget over menneskerettigheder er menneskets ret til lighed for loven, ret til at leve i en retsstat. Det er faktisk det, der sågar står i EU's traktat i § 6. Så velkommen i klub-

ben blandt dem, som lægger vægt på menneskerettigheder.

Var det ikke en smuk slutning på debatten?

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil nødig forstyrre integrationsministerens smukke slutning på debatten, men jeg vil lige gøre opmærksom på, at lighed for loven mildest talt var noget, der fandtes før 1776.

Lighed for loven er ganske enkelt et retsstatsprincip, som var gældende i 1000 år før menneskerettighederne, så det er fuldstændig misvisende at kalde det for en menneskerettighed.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Forespørgsel nr. F 23:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad kan statsministeren oplyse om konsekvenserne af udviklingen i den liberalistiske mønsterkommune Farum?«

Af Line Barfod (EL) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL).

(Forespørgslen anmeldt 19/2 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/2 2002).

Sammen med denne sag foretoges:

18) Forespørgsel nr. F 25:

Forespørgsel til statsministeren og indenrigs- og sundhedsministeren:

»Regeringen anmodes om at give en redegørelse for, hvad årsagerne er til, at det kunne gå så galt i Farum Kommune, hvor gældende love og regler samt almindelig anstændighed tilsyneladende ikke er overholdt, og hvilke konsekvenser regeringen vil drage heraf, bl.a. for at undgå, at lignende situationer opstår i fremtiden.«

Af Aage Frandsen (SF), Holger K. Nielsen (SF) og Kristen Touborg (SF).

(Forespørgslen anmeldt 21/2 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 27/2 2002).

Formanden:

Efter ønske skal jeg fastsætte en taletid på 10 minutter for ordførere i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Ordføreren for forespørgerne for F 23, fru Line Barfod, har ordet.

Begrundelse

Line Barfod (EL):

Venstre har i årevis fremhævet Farum som en liberalistisk mønsterkommune.

»Problemet er, at man ikke i alle kommuner har gjort som i Farum«, sagde f.eks. den nuværende finansminister til Information den 18. august 1999.

Og så sent som den 22. januar i år kunne man i Jyllands-Posten læse:

»Indenrigsministeren roser blandt andre Farum og Græsted-Gilleleje kommuner for at være med til at sprænge rammerne for, hvad en kommune kan og ikke kan.«

Kl. 16.40

Man må sige, at Farum Kommune i den grad har sprængt rammerne, i så høj grad, at indenrigsministeren mindre end en måned efter sin udtalelse fandt det nødvendigt at sætte kommunen under administration.

Det, vi har set i Farum, er ikke bare udtryk for en enkelt persons magtmisbrug, nej, det er de konsekvenser, det kan få, når en kommune, et amt eller en nation udsættes for et liberalistisk flertals eksperimenter, hvor ønsket om at udlicite og privatisere, sådan at private virksomheder kan tjene penge på flere områder, er det overordnede hensyn, også i det tilfælde, hvor det pålægger det offentlige ekstra udgifter, og hvor et flertal træffer beslutninger uden offentlig debat, uden dialog med mindretal, kritiske borgere, fagforeninger og andre organisationer, og endda uden at tilsynsmyndighederne kan få ordentlig indsigt i forholdene.

Derfor er vi naturligvis meget interesserede i at høre, hvilke konsekvenser regeringen vil drage af udviklingen i Farum, både i forhold til udlicitering, privatisering, tvangsaktivering og hele demokratispørgsmålet, hele spørgsmålet om, hvordan et flertal nægter at lytte og gå i dialog, hele spørgsmålet om, hvordan det er umuligt at få en ordentlig indsigt i forholdene.

Vi er spændt på at høre, hvilke konsekvenser der kan drages.

Formanden:

Så er det ordføreren for forespørgerne til F 25, hr. Aage Frandsen.

Aage Frandsen (SF):

For SF er det, når det drejer sig om kommunerne, for det første helt afgørende, at kommunerne fungerer på en sådan måde, at det er til gavn for borgerne, og at borgerne får den behandling og den betjening, som de har ret til i henhold til lovene, og for det andet at vi har et kommunalt selvstyre, der giver kommunerne mulighed for at selvforvalte inden for de rammer, som lovgivningen giver dem mulighed for. Det er vores opfattelse, at det også er det princip, som følges i alle landets kommuner med nogle enkelte eller i hvert fald en enkelt undtagelse.

Vi kan selvfølgelig være uenige i nogle af de afgørelser, man træffer i en kommune, men det er naturligt, fordi vi jo politisk deler os efter anskuelser, og derfor kan man selvfølgelig ikke altid være enig, men det er et spørgsmål, hvordan man så administrerer den uenighed.

Efter vores opfattelse er Farum Kommune ikke typisk, ingenlunde. Og når vi derfor skal drage en lære, skal vi jo ikke slutte, at vi skal modvirke det, der foregår i Farum Kommune, ved at sige, at sådan må man ikke gøre andre steder, for det er unikt, men alligevel er vi nødt til at drage lære af det.

Efter vores opfattelse kan man sige, at der er en række ting, som må give anledning til overvejelser: For det første har vi set en kommune, der bruger liberalistiske principper for fuld skrue; for det andet er der tale om en sammenblanding mellem privat- og virksomhedsøkonomi; for det tredje har man anvendt nogle metoder, som åbenbart er så tvivlsomme, at det kan ske, at det falder ind under straffeloven; for det fjerde er der tale om et nærmest enevældigt borgmesterstyre; for det femte er der tale om et flertal, der tilsyneladende har fundet sig i stort set alt; for det sjette har vi nogle tilsynsmyndigheder, som måske ikke har kunnet gribe ind og i hvert fald ikke har gjort det – hvis skyld det er, er svært at sige – og for det syvende er der åbenbart i kommunerne, i hvert fald i Farum Kommune et embedsværk, der tilsyneladende ikke helt tilstrækkeligt er opmærksom på de præciseringer, der er sket de senere år i forhold til, hvad der gælder for statens og dermed i det hele taget for de offentlige tjenestemænd.

Derfor er der en række spørgsmål, som vi på baggrund af skandalen i Farum må tage op til overvejelse. Ikke at vi slutter, at nu skal vi behandle alle kommuner, som om de kunne gøre som i Farum – det tror vi ikke – men vi er allige-

vel nødt til at drage lære af det, og det er derfor, vi har rejst forespørgslen.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Til indledning vil jeg gerne slå fast, at der, som det også vil være forespørgerne bekendt, er iværksat en række undersøgelser om forholdene i Farum Kommune.

For det første er Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet i færd med at efterforske sagen. Efterforskningen tager udgangspunkt i det omfattende materiale, der er blevet beslaglagt, og i afhøring af de implicerede personer, herunder borgmester Peter Brixtofte. Statsadvokaten har oplyst, at det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at afgøre varigheden af dels selve efterforskningen, dels den juridiske vurdering af det, der fremkommer under efterforskningen. Jeg ved, at Statsadvokaten gør, hvad han kan, for at fremskynde efterforskningen.

Kl. 16.45

For det andet vil Farum Kommune gennemføre en advokatundersøgelse. Jeg har forstået, at byrådet på sit møde den 7. marts i år traf endelig beslutning om at iværksætte denne undersøgelse.

For det tredje har Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt en række sager med Farum Kommune. Det drejer sig bl.a. om deponering af beløb i forbindelse med opførelse af bygninger.

Herudover har tilsynsrådet bedt Farum Kommune om at blive orienteret om kommunens advokatundersøgelse indtil videre mindst hver fjortende dag. Tilsynet har meddelt kommunen, hvilke forhold tilsynsrådet lægger vægt på i kommunens advokatundersøgelse.

Jeg kan så i øvrigt oplyse, at oplysninger, som fremkommer i forbindelse med den politimæssige efterforskning, som Statsadvokaten foretager, i relevant omfang kan videregives til tilsynsrådet, og jeg kan endvidere nævne, at der vil ske en styrkelse af ressourcerne i tilsynsrådets sekretariat.

For det fjerde blev Farum som bekendt sat under administration af Indenrigs- og Sundhedsministeriet den 19. februar 2002. Det indebærer, at der skal udarbejdes en genopretningsplan for kommunen, så ministeriet er et grundlag for at dispensere fra den kassekreditregel, som kommunen ikke har kunnet overholde. Farum Kommunes økonomiske situation vurderes

i øjeblikket af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Ministeriet har den 7. marts i år haft et møde med Farum Kommune om kommunens økonomi, og jeg har forstået, at der er aftalt et nyt møde til den 19. marts.

Jeg vil godt understrege, at der ikke skal herske den mindste tvivl om, at regeringen ser meget alvorligt på de beskyldninger, der er rettet mod kommunen og mod borgmester Peter Brixtofte. Det er fremgået af de tilkendegivelser, som både indenrigs- og sundhedsministeren og jeg selv er kommet med her i Folketinget. Der skal heller ikke herske den mindste tvivl om, at regeringen ønsker denne sag belyst fuldt ud. Sagen skal undersøges til bunds.

Det er for tidligt at sige, hvilke love og regler der i denne sag måtte være blevet overtrådt, men det udelukker selvfølgelig ikke, at vi allerede nu begynder at overveje, om der er behov for at ændre regler og procedurer, det være sig i forhold til Indenrigsministeriets og tilsynsrådernes tilsyn med kommunerne og i forhold til en kommunalbestyrelses beføjelser og ansvar.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Som statsministeren lige har sagt, er der nu igangsat fire forskellige undersøgelser af forholdene i Farum Kommune: politiets efterforskning, tilsynsrådets undersøgelse, mit eget ministeriums undersøgelse af Farum Kommunes økonomi samt den undersøgelse, kommunen selv har iværksat.

Det er derfor svært på nuværende tidspunkt at udtale sig om årsagerne til, at situationen er, som den er i Farum Kommune. Jeg tror ikke, at der er nogen, nu hvor undersøgelserne er i fuld gang, og hvor det endnu ikke er klarlagt, hvad der er gået galt, der kan udtale sig om, hvorfor tingene er gået galt.

For så vidt angår Farum Kommunes økonomi, har jeg som bekendt den 19. februar i år sat kommunen under administration. Farum Kommunes økonomi er således genstand for en intensiv granskning fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets side. Ministeriet er nu sammen med kommunen i gang med at belyse status for kommunens økonomi og ikke mindst forudsætninger for de kommende års økonomi, der samlet kan danne baggrund for en genopretningsplan.

Ministeriet har den 19. februar 2002 stillet kommunen en række spørgsmål som led i undersøgelsen af kommunens økonomi, spørgsmål, som kommunen har besvaret på et møde i

ministeriet den 7. marts, og i forbindelse hermed har ministeriet stillet en række supplerende spørgsmål, som kommunen skal besvare i slutningen af denne uge.

Kl. 16.50

Vi er altså i en opklarende fase, der drejer sig om præcist at kortlægge kommunens økonomi. Herefter skal der så sammen med Farum Kommune udarbejdes en genopretningsplan, der kan sikre en afbalanceret udvikling i kommunens økonomi og sikre, at kommunen kan overholde de krav, der gælder for en kommunes likviditet.

Med andre ord er det på nuværende tidspunkt for tidligt at udtale sig meget præcist om årsagerne til, at den økonomiske situation i kommunen er dårlig, men at den er dårlig, kan dog slås fast, uanset at det nærmere omfang af problemerne ikke er fuldt opklaret endnu.

Nogle ganske få nøgletal for kommunen kan illustrere problemernes omfang: En aktuel kassebeholdning pr. 28. februar på minus 596 mio. kr., når kassekreditlånene er regnet fra, og en kassebeholdning opgjort efter den såkaldte kassekreditregel er på minus 245 mio. kr. samme dag.

I en sådan situation er der rimeligvis en række elementer, der spiller ind, og som allerede sagt skal de nærmere afdækkes. Det er dog klart, at en af hovedårsagerne er det forholdsvis banale, men ikke desto mindre meget uheldige forhold, at kommunen især i de seneste år har haft et løbende forbrug, som har været højere end de langsigtede indtægter.

Et overforbrug i forhold til indtægterne kan en kommune jo godt have i en periode, såfremt den har en kassebeholdning at tære på, men i Farum Kommunes tilfælde er finansieringen på det seneste sket via kassekredit og via optagelse af kassekreditlignende lån. Det strider mod lånereglerne, og det er jo også baggrunden for, at ministeriet har grebet ind.

En del af problemet kan henføres til, at Farum Kommune har forpligtet sig til store løbende ydelser i de kommende år, bl.a. vedrørende nogle store nybyggerier i kommunen. Endelig spiller muligvis nogle forhold ind, hvor det er vanskeligt at afgøre, om kommunen bare har været uheldig, eller om den har været bevidst urealistisk, herunder haft alt, alt for optimistiske skøn over ejendomssalg og betalingstidspunkterne herfor, sociale udgifter, som er blevet undervurderet m.v.

Som allerede sagt skal kortlægningen af kommunens økonomi føre til, at Farum Kommune

iværksætter en række initiativer, der kan sikre en afbalanceret udvikling i kommunens økonomi. En vigtig brik i det spil, en vigtig faktor i kortlægningen af omfanget af behovet for genopretning bliver spørgsmålet om, hvorvidt Farum Kommune skal deponere et større beløb i forbindelse med aftalerne med FIH om Farum Arena og Farum Park.

Den 28. februar har tilsynsrådet anmodet om, at kommunen inden 1 måned efterlever tilsynsrådets afgørelse om deponering, ellers vil tilsynsrådet tage stilling til, om der er grundlag for at anvende sanktioner over for de ansvarlige byrådsmedlemmer.

Den sag kan jeg ikke kommentere nærmere her i dag, da ministeriet er ankeinstans i sagen, hvis kommunen anker. Efter mine oplysninger har Indenrigs- og Sundhedsministeriet endnu ikke modtaget nogen anke, men borgmesteren har dog på et møde i ministeriet den 7. marts oplyst, at spørgsmålet om anke vil blive behandlet på et byrådsmøde netop i dag, og at byrådet formentlig vil anke afgørelsen.

Om der i forbindelse med Farum Kommunes øvrige dispositioner er overtrådt gældende love og regler, dvs. også fraset den overtrædelse af den såkaldte kassekreditregel i lånebekendtgørelsen, som jeg allerede har nævnt, og hvilke overtrædelser der i givet fald er tale om, skal de andre igangværende undersøgelser afdække.

Hvad udfaldet af disse undersøgelser vil blive, om Farum Kommune har overtrådt eller ikke har overtrådt gældende love og regler, er det jo af to grunde for tidligt at sige noget om på nuværende tidspunkt.

For det første undersøger politiet, om der er sket eller sker overtrædelser af bestemmelserne i straffeloven. Justitsministeriet har oplyst, at der for tiden foregår en politimæssig undersøgelse af forholdene i Farum Kommune, en undersøgelse, der blev indledt af politimesteren i Hillerød, og sagen er efterfølgende overtaget af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet. Undersøgelsen har til formål at klarlægge de nærmere omstændigheder i sagen med henblik på at kunne vurdere, om der er regler, der er overtrådt, og om der i givet fald er grundlag for at gøre et strafferetligt ansvar gældende.

Der forestår en omfattende efterforskning, bl.a. med udgangspunkt i det materiale, som er beslaglagt i forbindelse med politiets ransagninger, og jeg har fået oplyst, at det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at sige noget præcist om, hvornår efterforskningen vil være afsluttet,

men at Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet gør alt, hvad der er muligt for at fremskynde efterforskningen, sådan som statsministeren også nævnte det.

Kl. 16.55

Af interesse i denne sammenhæng er også, at Justitsministeriet har oplyst, at politiet i nødvendigt og relevant omfang vil være berettiget og efter anmodning forpligtet til at videregive oplysninger, der fremkommer i forbindelse med den politimæssige efterforskning, til tilsynsrådet.

Herudover undersøger Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt for tiden, om Farum Kommune har handlet i strid med de regler, der gælder for offentlige myndigheder, og om der er grundlag for at anvende de sanktioner, der er nævnt i den kommunale styrelseslov.

Også denne undersøgelse er i fuld gang. Tilsynsrådet har den 28. februar 2002 fulgt de breve op, tilsynsrådet sendte til kommunen den 8. og 13. februar 2002 om den uvildige undersøgelse, byrådet påtænker at iværksætte. Tilsynsrådet har bedt om at blive holdt løbende orienteret hver fjortende dag, dvs. første gang i overmorgen, og tilsynsrådet har gjort opmærksom på, at de ansvarlige medlemmer af byrådet kan risikere tvangsbøder, hvis fristen ikke overholdes.

Tilsynsrådet har i den forbindelse stillet en lang række spørgsmål til kommunen om undersøgelsens karakter og omfang. Tilsynsrådet har også påbegyndt en undersøgelse af en række uregelmæssigheder i Farum Kommune, som har været nævnt i dagspressen. Tilsynsrådet har bl.a. påbegyndt en undersøgelse af de nærmere omstændigheder i forbindelse med Farum Kommunes optagelse af to lån på henholdsvis 250 mio. og 200 mio. kr. og af udbetalingen af 8,75 mio. kr. til entreprenør Kay Wilhelmsen.

Den 28. februar 2002 fulgte tilsynsrådet en tidligere reaktion på, at Farum Kommunes regnskab for år 2000 har givet kommunens revision anledning til en række kritiske bemærkninger, op. Revisionen har bl.a. kritiseret, at kommunens budget for år 2000 ikke i tilstrækkelig grad kan anvendes som styringsredskab i forhold til kommunens aktiviteter. Revisionen har påpeget, at der er forbrugt væsentlige beløb, uagtet at den fornødne bevillingsmæssige dækning ikke har været til stede.

Også på dette punkt har tilsynsrådet givet byrådet en svarfrist til i overmorgen samt oplyst om tilsynsrådets adgang til at anvende bl.a.

tvangsbøder, hvis ikke byrådet besvarer tilsynsrådets henvendelse.

Den 8. marts 2002 har tilsynsrådet igen haft møde.

På baggrund af dette møde har tilsynsrådet, bl.a. i lyset af en række artikler i B.T. den 5. marts, påbegyndt en undersøgelse af, dels om entreprenør Michael Henriksen af borgmesteren reelt har fået en blankocheck fra skatteborgerne i Farum i forbindelse med igangsætning af oprydningsarbejde på den forurenede Rørmosegaardgrund, dels om borgmester Peter Brixtofte med en købspris for Rørmosegaard på 32,5 mio. kr. bevidst har betalt for meget for grunden, idet han vidste, at den var forurenede eller kunne være det.

I brev af samme dato, altså den 8. marts, har tilsynsrådet endvidere meddelt Farum Byråd, at tilsynsrådet har genoptaget sagen vedrørende Farum Kommunes tilladelse til byggeri af en Metax-tankstation i Farum. Det er en sag, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet den 6. marts 2002 har anmodet tilsynsrådet om at genoptage.

Tilsynsrådet følger altså løbende udviklingen i Farumsagen for at sikre, at også de uregelmæssigheder, som efterfølgende kommer frem i dagspressen, bliver undersøgt.

Som det vil være de fleste bekendt, har tilsynsrådet den 28. februar 2002 henvendt sig til ministeriet vedrørende tilsynsrådets muligheder for at løse tilsynsrådets opgaver med at føre tilsyn med Farum Kommune på betryggende vis. Der var navnlig to budskaber i tilsynsrådets brev, som det er værd at fæstne sig ved, to ting, som der begge er taget hånd om.

Det ene budskab var, at tilsynsrådet gjorde opmærksom på de ressourcemæssige forhold, der er i statsamtet for udvælgelse af tilsynsopgaven. Det har ministeriet taget hånd om.

Allerede dagen efter at vi modtog henvendelsen fra tilsynsrådet, hvor der blev gjort opmærksom på ressourceproblemet, skrev jeg til statsamtmanden, og ved et efterfølgende møde i Indenrigs- og Sundhedsministeriet den 6. marts 2002 mellem repræsentanter fra tilsynsrådets sekretariat og Indenrigs- og Sundhedsministeriet blev det på baggrund af tilsynsrådets og statsamtets oplysninger aftalt, at statsamtets personalemæssigt styrkes på tilsynsområdet.

Samtidig har vi i ministeriet tilkendegivet, at hvis statsamtet eventuelt senere får behov for yderligere ressourcer som følge af det aktuelle sagspres i det kommunale tilsyn, f.eks. til eks-

tern bistand, vil vi være indstillet på at se velvilligt på en anmodning herom fra statsamtet.

Kl. 17.00

Det andet budskab, der var indeholdt i tilsynsrådets brev, var, at tilsynsrådet på baggrund af rådets hidtidige erfaringer med Farum Byråds manglende eller upræcise besvarelser af tilsynsrådets henvendelser nærer en vis skepsis over for, om tilsynsrådets mange nye henvendelser til Farum Byråd vil blive besvaret fyldestgørende.

Det har tilsynsrådet faktisk selv taget hånd om ved den 28. februar 2002 at have fulgt tilsynsrådets tidligere breve af 8. og 13. februar op. Ved den lejlighed har tilsynsrådet fastsat en frist for byrådets svar samt oplyst byrådet om tilsynsrådets adgang til at anvende tvangsbøder m.v., hvis byrådet ikke besvarer tilsynsrådets henvendelser.

Samtidig har tilsynsrådet gjort opmærksom på, at en borgmester skal varetage de opgaver, der er pålagt en borgmester efter styrelsesloven, og gjort opmærksom på styrelseslovens § 66 om de indgrebsmuligheder, et byråd har, hvis en borgmester vægrer sig ved at udføre disse opgaver, en bestemmelse i styrelsesloven, som jeg også selv ved tidligere lejligheder, bl.a. ved førstebehandlingen af et forslag fra Socialdemokratiet, har gjort opmærksom på.

Det må man da sige, og nu taler jeg om tilsynsrådet, er at rasle med sablen. Det må man da sige også er at anvise byrådet, hvor de selv kan gribe ud efter en sabel.

Tilsynsrådet vil således nu med rådets tilkendegivelse over for Farum Byråd den 28. februar om muligheden for at anvende tvangsbøder m.v. forsøge at fremtvinge en ændret adfærd fra byrådets side.

Jeg vil i tilknytning hertil oplyse, at ministeriet den 28. februar anmodede tilsynsrådet om at tage stilling til, om de gældende regler om adgang til sagsindsigt bliver fulgt, når byrådsmedlemmer anmoder om indsigt i specificerede sager i kommunen. Ministeriet har endvidere anmodet tilsynsrådet om at overveje, om en eventuel overtrædelse af de gældende regler kan begrunde sanktionsanvendelser.

Det giver mig anledning til igen at understrege, sådan som jeg faktisk har gjort det gennem hele denne sags forløb, at byrådsmedlemmer generelt og også byrådsmedlemmerne i Farum Byråd har en række redskaber til at sikre, at der ikke lægges hindringer i vejen for at få de oplysninger, byrådsmedlemmerne selv og andre myndigheder skal bruge.

Byrådet kan til enhver tid forlange de oplysninger fra borgmesteren, som byrådet ønsker, og dem kan borgmesteren ikke nægte at udlevere. Byrådet kan også give borgmesteren instrukser om, hvordan borgmesteren skal udøve sit hverv. Byrådet kan således fastlægge retningslinjer for borgmesterens øverste daglige ledelse af kommunens administration, som borgmesteren skal rette sig efter. Med andre ord og lidt populært sagt: Byrådet kan sætte borgmesteren under administration. Det er byrådets opgave at gøre brug af denne mulighed.

Vægrer borgmesteren sig ved at udføre en opgave, styrelseslovgivningen har pålagt ham eller hende at udføre, har byrådet det magtmiddel, at byrådet kan udpege en anden til at udføre den pågældende opgave, og i grove eller gentagne tilfælde kan byrådet tilmed suspendere borgmesteren og udpege en fungerende borgmester indtil videre. Det står alt sammen at læse i den kommunale styrelseslov, § 66.

Jeg synes, noget kunne tyde på, at byrådsmedlemmerne i Farum nok ikke har været fuldt bevidst om de redskaber, den gældende lovgivning giver dem. Jeg har derfor den 28. februar i anledning af en henvendelse fra Borgerlisten i Farum Byråd sendt en ABC til byrådsmedlemmerne i Farum Byråd om udvalgte dele af reglerne i lov om kommunernes styrelse, herunder de regler, der omhandler byrådets muligheder for at kontrollere borgmesterens dispositioner samt byrådets muligheder for indgreb i forhold til en borgmester, der vægrer sig ved at udføre sine opgaver, samt et notat om den såkaldte kassekreditregel i lånebekendtgørelsen.

Jeg har tidligere udtrykt undren over udstrækningen af den tid, der er gået, før Farum Byråds beslutning om den bebudede uvildige undersøgelse, som kommunen selv iværksætter, er blevet truffet. Jeg kan imidlertid nu forstå, at byrådet på et ekstraordinært byrådsmøde den 7. marts endegyldigt har truffet beslutning om en sådan undersøgelses iværksættelse, og det hilser jeg naturligvis velkommen.

Så har forespørgerne her i dag spurgt, hvilke konklusioner regeringen vil drage, bl.a. for at undgå, at lignende situationer opstår i fremtiden. Ligesom det er svært at udtale sig om alle årsagerne til den nuværende situation i Farum Kommune, så længe det ikke er klarlagt, hvad der er gået galt, ja, så er det også umådeligt svært at sige noget endegyldigt om, hvilke konklusioner der kan drages for at undgå, at lignende si-

tuationer opstår i fremtiden. Ingen ved jo præcist, hvad en lignende situation er.

Kl. 17.05

Men med hensyn til den del af mit eget område, som vedrører de kommunale låneregler, gælder det, at det er den enkelte kommunalbestyrelses pligt straks at henvende sig til Indenrigs- og Sundhedsministeriet om overholdelse af den såkaldte kassekreditregel med henblik på en genopretning af økonomien og lovliggørelse af situationen via en dispensation. Det, at ministeriet sætter en kommune under administration, som det populært kaldes, skal således sikre, at kommunen iværksætter de nødvendige tiltag, der kan sikre en sund kommunal økonomi.

Det at sætte en kommune under administration har erfaringsmæssigt vist sig at være et meget, meget effektivt middel til at foranledige en genopretning af økonomien. Siden 1989 har der været knap 20 tilfælde af kommuner under administration. Det er således ikke særlig hyppigt, at kommuner kommer i konflikt med kassekreditreglen, men de sager, som er afsluttet, er indtil nu endt med, at den planlagte genopretningsplan er blevet gennemført, ofte med en betydelig bedre slutlikviditet end forventet.

Jeg finder derfor, at lånereglerne for så vidt er gode nok, og at en konsekvent behandling skal sikre respekten for de kommunale låneregler. Farum Kommune burde have henvendt sig selv på et langt tidligere tidspunkt, og det ville jo have mindsket det akkumulerede behov for genopretning. Det vigtige i denne sammenhæng er dog, at kommunen ikke kan påregne en mere gunstig behandling i forhold til lånereglerne, blot fordi den har ladet en uholdbar situation udvikle sig, men også her så at sige tvinges til en genopretning.

Jeg tror i virkeligheden, at en sådan konsekvent holdning i sig selv vil være afgørende for, hvordan de øvrige danske kommuner agerer. Jeg vurderer altså med andre ord, at Farum Kommunes situation faktisk vil vise sig at være et helt særligt tilfælde, som andre kommuner ikke bør undgælde for ved uhensigtsmæssige opstramninger af de økonomiske styringsinstrumenter i forhold til den enkelte kommune.

Noget andet er, at regeringen har nedsat et udvalg under Indenrigs- og Sundhedsministeriet, der har til opgave at implementere en omlægning af det kommunale budget- og regnskabssystem, en omlægning, der bl.a. indebærer en obligatorisk omkostningsregistrering, herunder indførelse af obligatoriske regler om optagelse af

materielle anlægsaktiver, f.eks. bygninger og andre større anlæg, på kommunernes status. Hidtil har en kommunes statusopgørelse jo kun indeholdt kommunens finansielle aktiver og passiver. Med en samlet statusbalance, der indeholder såvel materielle som finansielle aktiver, vil et samlet billede af kommunens økonomiske situation kunne opnås.

Med hensyn til den del af mit eget område, der vedrører lovgivningen om kommunaltilsynet, kan jeg oplyse, som jeg også har gjort det før, at jeg forventer at fremsætte lovforslag om ændring af tilsynets struktur og opgaver i næste folketingssamling. Det sker som opfølgning af Klagereformudvalgets betænkning nr. 1395/2002 om statens tilsyn med kommunerne, der blev afgivet ved årsskiftet 2000-2001.

Ministeriet har allerede aftalt med Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt, at erfaringerne, der indhøstes fra Farumsagen, skal drøftes med ministeriet, så disse erfaringer ligesom erfaringer fra andre tilsynssager passende vil kunne indgå i dette lovforslag.

Klagereformudvalgets kortlægning og overvejelser om kommunaltilsynets struktur og opgaver er generelle og omhandler ikke specifikt kommunaltilsynets funktion på det økonomiske område. Generelle overvejelser er imidlertid også aktuelle i forhold til de økonomiske tilsynsopgaver, der ligger hos tilsynsmyndighederne. Jeg har derfor allerede, kan jeg oplyse, bedt professor Jens Peter Christensen fra Aarhus Universitet om at stille sig i spidsen for en ekspertgruppe, der i forlængelse af Klagereformudvalgets arbejde og betænkning skal inddrage de erfaringer og den lære, der kan drages af bl.a. den verserende Farumsag, i beslutningsgrundlaget for udarbejdelse af det kommende lovforslag.

Lovforslaget skal således ikke nødvendigvis kun indeholde forslag om kommunaltilsynets fremtidsstruktur og opgaver, men eventuelt også andre ændringer af lov om kommunernes styrelse; herunder kunne indgå overvejelser om, hvorvidt kommunalbestyrelserne og amtsrådene har tilstrækkelig mulighed for indsigt i kommunernes og amtskommunernes økonomiske forhold. Endvidere kunne der indgå overvejelser om, hvorvidt Indenrigs- og Sundhedsministeriet i sin kommunaløkonomiske funktion burde sikre bedre mulighed for at følge udviklingen i en kommunes økonomi med henblik på at sikre kommunens overholdelse af lovgivningen.

Kl. 17.10

Jeg ønsker navnlig tre områder kortlagt og analyseret med henblik på overvejelser om behovet for eventuelle nye lovgivningsinitiativer. For det første melder sig det spørgsmål: Har kommunalbestyrelsesmedlemmer – også mindretalskommunalbestyrelsesmedlemmer – redskaber nok til at være rustet til deres ansvar for kommunens økonomi?

For det andet: Er der en tilstrækkelig klar kompetencefordeling mellem den kommunale revisions opgaver, den kommunale tilsynsmyndigheds opgaver og Indenrigs- og Sundhedsministeriets beføjelser i forhold til kommunernes økonomi?

Endelig for det tredje: Har den kommunale revision, den kommunale tilsynsmyndighed og Indenrigs- og Sundhedsministeriet redskaber nok i forhold til kommunernes økonomi med henblik på at sikre kommunernes overholdelse af lovgivningen?

Ekspertgruppen med Jens Peter Christensen i spidsen skal afslutte sit arbejde inden årets udgang med henblik på, at der som allerede her nævnt kan fremsættes lovforslag i næste folketingssamling.

Kort kan man vel sige, at der endnu ikke kan drages nogen endelig lektie af situationen i Farum, men udviklingen har i hvert fald vist en række ømme punkter, som det allerede nu er værd systematisk at forholde sig til med henblik på et servicetjek af den gældende danske lovgivning.

Forhandling

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne takke statsministeren og indenrigs- og sundhedsministeren for deres redegørelse om den aktuelle situation i Farum Kommune.

Det undrer mig så noget, at selv om det her jo er en sag, der har været undervejs i flere år, og som et medlem af Venstres folketingsgruppe, fru Birthe Rønn Hornbech, har kaldt forudsigelig, giver den ikke anledning til større overvejelser om den politiske betydning af sagen. Der er slet ikke noget, der tyder på, at man er i gang med en større selvransagelse. Hvordan kunne det gå til, at det gik så galt i en kommune, der i den grad er blevet fremhævet som en mønsterkommune og som et eksempel til efterlevelse for alle andre, endda langt ud over landets grænser?

Jeg kan forstå, der er iværksat en række undersøgelser omkring de juridiske aspekter. Det

synes jeg også er væsentligt nok, og det skal vi selvfølgelig se på, når de kommer, men det, vi skal diskutere her, er jo de politiske overvejelser, den politiske betydning af det, der er sket.

Jeg kunne så forstå på indenrigs- og sundhedsministeren, at han undrer sig over, så lang tid der er gået, før byrådsmedlemmerne har iværksat en undersøgelse af forholdene. Det kan man selvfølgelig undre sig over, og det gør jeg også, men det undrer mig også, at indenrigs- og sundhedsministeren, som jeg nævnte tidligere, så sent som i slutningen af januar har fremhævet Farum Kommune som et mønstereksempel og et eksempel på en kommune, der sprængte rammerne. Man kunne jo overveje, hvad det kunne have af politisk betydning i en kommune med et solidt Venstreflertal, at man har en minister, der på den måde fremhæver kommunen.

Der er mange ting at se på omkring de politiske konsekvenser. Hele spørgsmålet om udlicitering er for os et meget væsentligt aspekt. Hvis vi skal tage et konkret eksempel fra Farum Kommune, så bød Jydsk Rengøring på en del af opgaverne med vedligeholdelse ved udliciteringen af Farum Kommunes Park- og Vejafdeling.

Umiddelbart skulle man tro, at Farum som en liberal kommune ville have valgt det billigste tilbud, men Jydsk Rengøring var ikke det billigste tilbud. Under navnet Arbejdsholdet afgav de ansatte i kommunen et kontroltilbud. Tilbuddet fra Arbejdsholdet var billigst, men alligevel gik opgaverne fra Farum Kommune til Jydsk Rengøring og Rasmussen & Schiøtz.

Vi har så senest set med sagen om udlicitering af jernbanedriften i Jylland, at der altså er tale om det liberalistiske princip, at man vælger private løsninger, selv når de private løsninger er dårligst og dyrest. Men det har altså ikke givet anledning til politiske overvejelser og selvransagelse i regeringen, at man her altså følger eksemplet fra Farum Kommune med de resultater, det nu viser sig, udliciteringer har i Farum.

Et andet aspekt af Farummodellen er kommunens aktivering af kontanthjælpsmodtagere. I Enhedslisten har vi gennem de seneste år forsøgt at afklare, om dette område også er baseret på ulovligheder og svindel, men hverken kommunen, tilsynsrådet, det regionale arbejdsmarkedsråd eller ministre i den nuværende eller tidligere regering har villet forholde sig til de konkrete problemer for de aktiverede.

Kl. 17.15

Der har ellers været nok at tage fat på. Aktivering af kontanthjælpsmodtagere i Farum fore-

går via Produktionshuset, hvor man enten henvises til pakkeopgaver i selve Produktionshuset eller til aktivering i forskellige lokale virksomheder.

Så kan man selvfølgelig spørge: Er det ikke fint, at de private virksomheder påtager sig et socialt ansvar, for det bliver der jo talt meget om? Problemet er bare, at det ikke rigtig stemmer med virksomhedernes egne opfattelser. For eksempel udtalte en salgskonsulent fra Plast-Print, en af de virksomheder, der får aktiverede udlejet fra kommunen, den 16. marts 2001 til ugeavisen Socialisten: »Det er ren business, vi satser ikke på at få de aktiverede fastansat.«

De aftaler, som denne her udlejning af de tvangsaktiverede er baseret på, er der ingen, der har kunnet få at se, for der er tale om mundtlige aftaler. Man har altså opbygget et system i kommunen, hvor man udlejer mennesker til private virksomheder uden at have nogen som helst skriftlige aftaler. Det gør, at offentligheden ikke kan føre nogen kontrol, og at de aktiverede, som det drejer sig om, ikke selv kan få indsigt i de aftaler, der er indgået om deres egne personlige forhold.

Man har ingen mulighed for – hverken fra et mindretal i byrådet, interesserede borgere, fagforening, presse eller andre, ikke engang fra tilsynsmyndighedernes side – at føre kontrol med, om der er tale om arbejdsforhold og aflønning, der betyder en konkurrenceforvridning, eller om der endda er tale om, at de aktiverede udfører ordinært arbejde i strid med lov om aktiv socialpolitik.

Den konstruktion, som Jydsk Rengøring brugte i forhold til de aktiverede, gik ud på, at man benyttede sig af grupper, der bestod af en ordinært ansat arbejdsleder, der styrede 2-3 aktiverede rengøringsassistenter. Da en aktiveret fik omkring 60 kr. i timen fra Farum Kommune med på arbejde i tilskud fra kommunen, så skulle Jydsk Rengøring kun af med omkring 24 kr. i timen, og så kan man jo godt forstå, hvis de private firmaer er temmelig interesserede i at få aktiverede i arbejde.

Spørgsmålet er så, om det er lovligt. Det er svært at vide, for det har ikke været muligt at få nogen til at tage stilling til det, men det virker i hvert fald temmelig konkurrenceforvridende i forhold til alle dem, der gerne vil have arbejde på almindelige lønvilkår.

Vi har gang på gang stillet spørgsmål for at få det belyst, men det har været meget svært for os at få nogen svar, og det er stadig svært at få svar

i denne her sag. Jeg har forståelse for, at der bliver stillet mange spørgsmål omkring Farum, og at det kan være svært at nå at svare, men hvis vi omvendt skal have mulighed for at få belyst alle de mange politiske konsekvenser, så har vi også behov for at få nogle svar. I øjeblikket har vi altså spørgsmål liggende ubesvaret helt tilbage fra den 19. februar. Det er § 20-spørgsmål, vi har stillet, som vi endnu ikke har fået svar på.

I forhold til aktivering, som jo er det, der er blevet fremhævet kraftigst fra Venstres side, når de har fremhævet Farum som mønsterkommune, så har man jo sagt, at det har en effekt, for alle kommer i arbejde eller i hvert fald 80 pct. Det er ikke mange tal, vi har kunnet få på, hvor mange der rent faktisk kommer i arbejde, ej heller nogen dokumentation på det her tal. Det seneste, vi har kunnet få, er fra 1996 og er fra Farum Kommunes egen revisionsafdeling. Det viste, at ud af dem, der havde været aktiveret i 1995, var der i 1996 37,1 pct. i arbejde, og det er endda ikke oplyst, om arbejdet så var det samme som ordinære job.

Til gengæld kan man også se i undersøgelsen, at 21 pct. af dem, der havde været aktiverede, året efter var flyttet fra kommunen. Det kan man næsten kalde en flygtningestrøm fra kommunen af folk, der altså ikke brød sig om at blive tvangsaktiverede.

I Farum Kommune er det fuldstændig umuligt for nogen at få indsigt i forholdene. Kommunale myndigheders aftaler med enkeltpersoner eller virksomheder om køb af varer eller tjenesteydelser er undtaget fra offentlighedsloven, fordi det er aftaler med private. Det har man i Farum Kommune vidst at benytte sig af i stort omfang.

Hertil kommer, at Farum Kommune også i stort omfang har benyttet sig af mundtlige aftaler, som det derved ikke har været muligt for nogen andre at få indsigt i. Det har åbnet op for et omfattende net af vennetjenester og korruptionsslignende aftaler. Sammenblandingen mellem private virksomheders og kommunens økonomi har f.eks. i forhold til Farum Boldklub tilsyneladende været altomfattende.

Kl. 17.20

Man har altså her et system, hvor ingen andre har mulighed for at få indsigt, hvor der mangler demokrati, og hvor vi kan se, at når der er et manglende demokrati, når man sætter privates interesser højere end borgernes, kan det altså føre til økonomisk ruin og korruption.

Derfor er det nødvendigt med demokrati, dialog og offentlig kontrol, og det er det, vi mener man skal tage som politiske konsekvenser af Farumsagen, og det, vi håber på, er, at også andre kan se, at der er behov for politisk at drage nogle konsekvenser og politisk overveje, hvad der sker, når man udliciterer, når man privatiserer, når man unddrager sig demokratisk kontrol, når man ikke går i dialog med sine modstandere og ikke vil lytte til kritik.

Aage Frandsen (SF):

Det er sådan en del af en almindelig, venlig omgangstone i Folketinget, at når der er forespørgsler, så takker forespørgerne ministrene for deres svar, og jeg vil i den forbindelse – det er ikke, fordi jeg ikke vil takke statsministeren for svaret – særlig takke indenrigsministeren for svaret, fordi det trods alt var udtryk for, at man i dette ministerium er opmærksom på, at der er meget, der skal gøres, og at man også i Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt er opmærksom på, at der er meget, der skal gøres.

Jeg vil vende tilbage til, at jeg nok synes, at man burde have været lidt mere opmærksom på det tidligere, og der taler jeg altså om ministeriet som institution og ikke om ministeren.

Der er mange facetter i det her, og man kan sige, at det er utrolig mange ting, der er en del af selve Farumsagen, Farumskandalen eller Brixtofteskandalen, eller hvad vi skal kalde det, for det indeholder både noget, som man kan sige er politisk-ideologisk, og som vi selvfølgelig ikke kan være enige om – vi kan måske være enige om nogle af siderne af det, men det er klart, at det kan vi ikke være enige om her i Folketinget, fordi det er politisk-ideologisk – og så indeholder det også noget, som man kan sige er en del af demokratiet, som vi højere grad burde kunne være enige om.

Jeg vil først forholde mig til den politisk-ideologiske side af det. Her er det jo karakteristisk, at Farum Kommune tidligere er blevet omtalt som en mønsterkommune, som et laboratorium, hvor opgaverne blev løst på en bestemt måde, som man syntes var en god måde, fordi kommunen også levede op til det, som var partiet Venstres tanker om udlicitering, og det var en utraditionel måde at finansiere kommunale udgifter på.

Det er formentlig også derfor, vi har en række ledende Venstrefolk, som tidligere har udtalt sig meget positivt om det, der foregik i Farum Kommune – ikke dermed sagt, at man har udtalt sig

positivt om de ting, som vi nu ved er foregået i Farum Kommune, men i hvert fald tidligere har udtalt sig positivt om det, man så.

Eksempelvis har statsministeren jo sagt, at Peter Brixtofte er en utraditionel, vanebrydende borgmester, som ofte provokerer med nye ideer i den kommunale verden. Det er jo sandt, og det er ikke blevet mindre sandt nu. Man kan selvfølgelig sige, at ordene utraditionel og vanebrydende ikke nødvendigvis behøver at være positive; de var nok dengang tænkt positive, men hvis vi i dag bruger udtrykkene, er de nok mindre positive.

Indenrigsministeren har også i sin egenskab af indenrigsminister tilkendegivet, at man altså havde forskellige handlemuligheder i kommunerne, som man kunne benytte sig af, og henviser i den forbindelse til Farum Kommune. Der er vi altså tilbage i januar måned. Finansministeren har også tidligere, inden vedkommende blev finansminister, udtalt, at bare man gjorde som i Farum Kommune, så ville det gå bedre.

Det er selvfølgelig en række eksempler på, at man fra partiet Venstres side ønsker en række markedsmekanismer indført i den kommunale styring. Hermed siger jeg ikke, at det er det, der udelukkende er kommet til udtryk her, men det er det, når det sker for fuld skrue, og det er det, når man tager konsekvensen fuldt ud.

Det, man har gjort i Farum Kommune, er jo, at man har udliciteret alt, hvad man kan tænke sig at udlicitere, ja, næsten endnu mere. Man sælger også alt, hvad der kan sælges, og man lejer det bagefter. Ja, man sælger endda endnu mere, end der normalt vil blive solgt, og man lejer det bagefter, og det var umuligt at gennemskue både for borgerne og åbenbart også for tilsynsmyndighederne, hvordan økonomien hang sammen.

Kl. 17.25

Nu er det så afsløret, at det altså slet ikke hang sammen, og det, som man kunne forudsige, da man kunne se det tidligere, var, at på et eller andet tidspunkt ville det nok gå galt. Det, der nok rystede os alle sammen, var, at det var sådan en sæbeboble, at det allerede gik galt på det tidspunkt. Kommunen har i virkeligheden ved at sælge og leje bagefter taget forskud på kommende generationers indtægter og i virkeligheden også snydt andre borgere uden for kommunen gennem den måde, som det skattemæssigt kunne fungere på.

Som en del af den kreative tænkning har det også været svært at se, hvordan der var skillelin-

jer mellem Farum Kommunes økonomi, Farum Boldklubs økonomi og en række virksomheders økonomi. Det lignede nærmest italienske tilstande med borgmesteren i Farum som en Berlusconi, og til de mennesker, der ikke har så meget forstand på fodbold, skal jeg sige, at Berlusconi er ejer af Milan. Selvfølgelig er Farum ikke Milan fodboldmæssigt set.

Mange borgere og kommunalbestyrelsesmedlemmer, eller måske skulle vi sige nogle kommunalbestyrelsesmedlemmer, har også gennem årene undret sig over det tidsmæssige sammenfald, der var mellem de kontrakter, der blev indgået mellem Farum Kommune og virksomheder, og så sponsorerer til bestemte idrætsklubber, først og fremmest Farum Boldklub.

Nu har det så vist sig, at det ikke var så sært, at de undrede sig, for vi har set virksomheder stå frem og sige, at det da var en klar del af en aftale. Det var simpelt hen en forudsætning for, at man kunne få aftalen, at man også var sponsorer.

Der er en række, der ikke er stået frem. Det kan være, at det er helt uretfærdigt at tænke, at de har gjort noget tilsvarende, men man sidder jo tilbage med en frygt for, at det kan der også være andre der har gjort, for det var åbenbart et helt bestemt miljø, der efterhånden havde udviklet sig i Farum Kommune.

Antallet af klagesager over forhold i Farum Kommune og den måde, de er drevet på, har også være ekstremt mange. Efter det, jeg har kunnet finde frem til, har der siden 1998 været 80 klagesager fra Farum Kommune, og i de sidste 2 år har der været 32 klagesager. Det viser noget om problemerne og mængden af problemer, og derfor er det også forståeligt, at Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt har svært ved at behandle klagesagerne, men omvendt må man sige, at det jo ikke frikender tilsynet for, at den måde, det har tacklet problemerne på, nok ikke har været tilfredsstillende.

Indenrigsministeren nævnte eksemplet med Metax-tankstationen. Det var på baggrund af en borgers klage den 1. februar 2000. Tilsynsrådet afgør klagen i april 2001 efter skrivelser frem og tilbage, borgeren klager over afgørelsen til indenrigsministeren i april 2001, og nu foreligger der så svar fra indenrigsministeren, og så forstår jeg nu på indenrigsministeren, at man tager sagen op igen.

Det siger noget om, at borgerne altså rent faktisk har gjort nogle forsøg, men at de i hvert fald ikke er blevet taget alvorligt i den forstand, at

man har rettet sig efter klagen, eller at man er gået ind og har undersøgt tingene mere grundigt. Det kan være, fordi de ikke har mulighed for det, det kan være, fordi der ikke er ressourcer til det, men det viser noget om, at den måde, som borgerne kunne udøve deres demokrati på, ikke kunne ske fyldest.

Når borgeren havde en fornemmelse af, at det måske ikke kunne nytte noget at klage, hænger det jo sammen med, at der var så mange, der klagede i Farum Kommune, og de kunne ligesom se, at det ikke hjalp noget, der skete ikke noget med det.

Derfor vil jeg også sige, når man i dag spørger efter, hvorfor borgerne ikke har gjort noget, at der er ganske mange borgere, der har gjort meget, og der er nogle få kommunalbestyrelsesmedlemmer, der også har gjort noget, men jeg synes også, det er forståeligt, at man godt kunne blive træt indimellem.

Farum Kommune er også et eksempel på, hvad der kan ske med en person, som har magten, som efterhånden bruger magten til enevældigt at optræde som en solkonge, både med hensyn til at bruge magten og med hensyn til en forventning om, hvordan man bliver omtalt og behandlet. Det ødelægger muligheden for åbenhed og anstændighed i en kommune.

Ikke mindst åbenheden synes jeg er noget af det vigtigste at tage ved lære af her: Hvad er det, der sker, når der ikke er åbenhed? Det vil sige, at der er behov for, at der er større åbenhed i de kommunale beslutninger, også for, at pressen får større adgang. Det vil sige, at der formentlig også kunne ske det, at vi så kunne opleve, at lignende sager ville blive opklaret noget før, at der ikke skulle gå så lang tid.

Kl. 17.30

Jeg kan godt forstå, at borgerne i Farum Kommune gerne selv vil løse problemerne, og det skal de også have mulighed for. Det samme gælder kommunalbestyrelsen. Der var indenrigsministeren inde på, at hans syntes, det tog lidt tid. Der må man huske på, at kommunalbestyrelsen jo er lig dens flertal. Det er, ligesom når der foregår noget herinde i Folketinget og nogle siger, at de ikke kan forstå, at vi i Folketinget ikke gør noget ved det. Så må jeg jo sige: Jamen jeg er i mindretal, og det er jo flertallet, der bestemmer.

Sådan har det også været i kommunalbestyrelsen i Farum, og det tog lidt tid, inden det oprindelige flertal blev til et mindretal, og mindretallet blev udvidet, så det blev til et flertal.

Den undersøgelse, man har sat i gang i Farum Kommune, løser nogle af problemerne for Farum Kommune, og jeg forstår, at en række af de ting, som indenrigsministeren har skitseret, også vil afdække noget. Men det vil jo kun afdække det, som er afdækkeligt, i den forstand at papirer og materiale er umiddelbart tilgængeligt. Så er der selvfølgelig tale om politiets undersøgelse, som kan gå et spadestik dybere.

Vi har stillet et forslag, som bliver fremsat i morgen, om en undersøgelseskommission. Det har vi netop gjort som noget helt særskilt i form af et beslutningsforslag, for sådan en undersøgelseskommission er jo en meget alvorlig sag og derfor ikke noget, man kan beslutte i forbindelse med en forespørgsel. Derfor er det helt bevidst, at vi ikke ønsker, at man på baggrund af det her træffer forhastede beslutninger om, hvad konsekvensen er.

Men jeg synes, det her giver os alle sammen en lære. Jeg synes måske, at nogle kunne lære lidt mere af det end andre, men det belærer os alle sammen om, at demokratiet er skrøbeligt, når nogle mennesker kommer til magten, som ikke forstår demokratiets grundlæggende forudsætninger, nemlig hensynet til mindretallet og hensynet til nogle anstændighedsprincipper.

Jens Rohde (V):

Jeg kan til en start oplyse, at det altså ikke kun er Venstre, der har rost Farum Kommune på forskellige områder. Det er så sandelig også den tidligere regerings ministerier i forskellige pjecer og budgetredegørelser. Bare for at få det på plads, men det kan vi tage en diskussion om senere.

Jeg vil sige, det lyder lidt på fru Line Barfod, som om hun egentlig dybest set har lyst til at afskaffe det kommunale selvstyre og så forbyde alt, hvad Enhedslisten ikke bryder sig om.

Så skal man være varsom med at rose sine egne, men jeg vil dog sige, at navnlig indenrigs- og sundhedsministerens redegørelse heroppefra viser, at vi her har en regering, som griber til handling.

Når man kigger på Farum og alt det, som nu oprulles, og som vi også har hørt indenrigs- og sundhedsministeren drage frem her, så er der ingen tvivl om – det skal jeg gerne erkende – at vi har med en sag at gøre, som er meget speciel, ubehagelig og beklagelig. Det vil jeg gerne begynde med at understrege.

Udviklingen eller – skulle jeg måske sige – indviklingen i Farum skal vække til eftertanke.

Der er ikke nogen, der har interesse i, at sådan en situation opstår igen, og derfor er vi i Venstre også meget bevidste om, at det er vigtigt at drage en lære af Farumsagen. Det påhviler os at se på, om der lovgivningsmæssigt kan være nye veje, som vi med respekt for det kommunale selvstyre kan betræde. Men det påhviler os også at lede opmærksomheden hen på, hvor vigtigt det er at tage det kommunale selvstyre alvorligt. Vi har som borgere et ansvar, når vi træffer vores valg, og man har som medlem af kommunalbestyrelsen et betydeligt ansvar for forvaltningen af sin kommune.

Samtidig ligger der naturligvis også et stort ansvar hos embedsstanden. Som afdelingschef Kim Herlev Jørgensen fra KL siger i Ugebrevet Mandag Morgen: Hvis magten korrumpere, så er der to sider af det. Den ene er, at man selv går efter det, og den anden er, at omgivelserne direkte eller indirekte støtter med deres adfærd.

Historien om Farum er selvfølgelig en historie om en borgmester, for hvem målet tilsyneladende har helliget midlet. Og uanset om borgmesteren har truffet beslutningerne for egen vindings skyld eller ej, så kan det naturligvis ikke godtgøre, at man bryder bestemmelserne i styrelsesloven og således sætter kommunens økonomi ud på gyngende grund. Det synspunkt er der ikke to meninger om i Venstres folketingsgruppe. Lad det være slået fast med syvtommersøm.

Men når det er sagt, så bliver vi altså også nødt til at indskærpe, at hvert enkelt kommunalbestyrelsesmedlem har et ansvar for, at tingene går ordentligt for sig. Styrelsesloven rummer en lang række bestemmelser, der allerede i dag giver vide rammer for at sikre både medlemmerne og tilsynsrådet muligheder for at få den nødvendige indsigt og træffe de nødvendige forholdsregler og beslutninger. Det har indenrigsministeren også redegjort for.

KL 17.35

Hvad den seneste udvikling i Farum i øvrigt angår, har statsministeren og indenrigsministeren som sagt redegjort for det, og jeg føler mig fuldt dækket ind af de redegørelser.

Jeg fornemmer imidlertid også, at den forespørgsel rummer et ønske om at sætte liberalismen i et dårligt eller tvivlsomt lys, og det er forespørgeren naturligvis i deres gode ret til at forsøge, ligesom de er i deres i deres gode ret til at forsøge at få Venstre til at tage afstand fra alt, hvad der er foregået i Farum.

Men hertil vil jeg gerne sige, at Farum stadig fremstår som mønsterkommune, når det gælder om at få folk i beskæftigelse, og når det gælder integration. Jeg vil også kunne nævne andre ting, som er helt i overensstemmelse med loven, som mange er særdeles glade for i Farum, og som også er blevet rost betragteligt af den tidligere regering, og hvor man kan se nogle meget positive tal i Indenrigsministeriets nøgletal.

Det vil derfor ikke alene være forkert, men også uklogt, hvis denne her sag skal få alt, hvad der er foregået i kommunen, til at fremstå som værende af det dårlige. Mange kommuner har jo fulgt Farums eksempler på integrations- og beskæftigelsesområderne, og de resultater, som er skabt, bliver jo ikke dårligere af, at vi nu har en situation i Farum, som jeg som Venstremænd såmænd skal være den første til at beklage.

Men jeg vil i forlængelse af den beklagelse, som er meget ærligt ment, så også godt sige, at jeg har svært ved at se, at de ting, som der nu sættes spørgsmålstejn ved i Farum, skulle være et udslag af liberalismen som ideologi.

Der er jo ret beset ikke meget liberalisme i ulovlige låntagninger. Det har heller ikke noget med liberalisme at gøre, når en borgmester bruger af deponerede midler. Man kan vel heller ikke sige, at det har meget med liberalisme at gøre, hvis man bruger mange skatte kroner på sport eller ferierejser, tværtimod.

Der kan så være gode argumenter for at foretage prioriteringer af den ene eller den anden art, og ferierejserne til pensionisterne er vel dybest set en meget sympatisk idé, som der jo ikke er noget ulovligt eller forgjort i. Det er så en afgørelse og nogle valg, som skal træffes mellem borgerne i Farum og kommunalbestyrelsen og borgmesteren.

Men hvis man påstår, at de her forhold skulle være udtryk for det, som nogle kommentatorer har kaldt hovedkulds liberalisme, eller som hr. Aage Frandsen vist kaldte liberalisme for fuld skrue, eller såmænd bare liberalisme i almindelighed, så mener jeg faktisk, at man har misforstået, hvad liberalismen som ideologi egentlig er.

Derfor vil jeg tillade mig at sige, at når nogle blander selve liberalismen som ideologi ind i de her problemstillinger, så skyder man altså over målet og gør liberalismen uret, uagtet om man så kan lide liberalismen eller ej.

Vi kan alle, også i Venstre, se, at der er foregået ting i Farum, som aldrig burde være sket. Det gør i hvert fald ikke mig mindre liberal af den

grund, og det får mig ikke til at sætte spørgsmålstegn ved liberalismen som grundidé. Hvis man skulle følge den tanke og konsekvens til dørs, som man jo så prøver på at spille på rent ideologisk på grund af nogle uregelmæssigheder, så burde der jo heller ikke være flere socialister tilbage, og det kan jeg jo konstatere, at der er.

Men jeg vil gerne, og Venstre vil gerne være med til at se på, om vi kan gøre noget for at sikre, at ting ikke bare får lov til at løbe løbsk, uanset hvem der har magten. Liberalisme er jo heller ikke det samme som anarki. Og vi vil meget gerne se på, om den egenkontrol, som kommunerne har såvel juridisk som økonomisk, er tilstrækkelig. Dog, som jeg sagde før, med stadig respekt for det kommunale selvstyre. Vi må ikke på grund af en enkelt sag, som godt nok er alvorlig, bevæge os ud i en undergravning af det kommunale selvstyre, som skader de mange kommuner, hvor tingene jo kører helt efter bogen.

Nu undersøges forholdene i Farum, og det ansvar, som skal placeres, det skal naturligvis placeres, og konsekvenserne skal drages deraf. Det bifalder vi og støtter vi i Venstre. Men så vil vores opgave også være at se fremad, så vi kan sikre, at borgerne kan leve trygt under det kommunale selvstyre, for det er dybest set det, der er vores opgave.

Derfor støtter Venstre også varmt indenrigsministerens tanke om at bruge Farumsagen og erfaringerne defra fremadrettet i forhold til de ændringer af styrelsesloven, som ministeren har bebudet kommer i næste folketingsssamling.

Venstre vil i den forbindelse se frem til et bredt samarbejde med Folketingets partier om denne opgave.

Kl. 17.40

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Hr. Jens Rohde talte om, at det jo ikke var liberalismen, der var skyld i dårligdommene i Farum Kommune, og at man stadig kunne fremhæve Farum Kommune som et mønstereksempel, som andre kommuner kunne efterfølge, bl.a. omkring arbejdsløshed og integration.

Med hensyn til arbejdsløshed har jeg kigget på statistikken over arbejdsløsheden i Frederiksborg Amt fra februar 2001, og der kan man se, at på trods af, at man altså tvangsaktiverer kon-tanthjælpsmodtagerne, så er der f.eks. lavere le-

dighed i Allerød, Birkerød, Hørsholm, Skævinge, Slangerup, Stenløse og Ølstykke.

Så det fører altså ikke automatisk en politik med sig, hvor flere kommer i arbejde, så derfor vil jeg gerne høre, hvor mønsteret er, når det gælder arbejdsløshed?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt bede hr. Jens Rohde om at forholde sig til problemstillingen omkring det at sælge bygninger osv. og leje det ud efterfølgende. Er det ikke en liberalistisk tænkning? Og det, at man godt vil holde skatten nede ved at prøve at sælge og så leje, er det ikke sådan en liberalistisk tænkning? Og er det ikke denne tænkning yderste konsekvens, vi har set i Farum Kommune?

Jeg kunne ikke drømme om at sige, at hr. Jens Rohdes liberalisme er som det, der er sket i Farum Kommune, men der kan jo findes sådan nogle vildskud inden for liberalismen.

Det andet, jeg godt vil høre, er: Når hr. Jens Rohde omtaler styrelsesloven og det enkelte kommunalbestyrelsesmedlems ansvar, så er hr. Jens Rohde vel enig i, at et mindretal kan have vanskeligheder ved overhovedet at komme til orde og få sine oplysninger?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu handler liberalismen vel også i den venstre-ske model om, at man har den opfattelse, at privat pr. definition er godt, og at stat pr. definition er dårligt.

Vi har jo set bøger fra ledende Venstrepolitikere om minimalstat og den type ting. Og fru Line Barfod gav jo i sit indlæg et par eksempler på, at man har valgt at privatisere og udlicitere; selv om det firma, man valgte, var dyrere end et kommunalt tilbud.

Men det, at man går over til privat, betyder jo også, at muligheden for aktindsigt, muligheden for borgernes indsigt, bliver dårligere, og er et af problemerne i Farum ikke, at mulighederne for at få indsigt i alle de ting, der er foregået, har været virkelig dårlige? Og det er blevet understøttet af denne her model, hvor man lægger alt muligt væk fra kommunerne.

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

I forhold til det at skabe beskæftigelse, at få folk i arbejde, så de ikke sidder på passiv indkomst,

er det jo et faktum, at rigtig mange kommuner har fulgt den model, man indførte i Farum i sin tid.

Og samtlige publikationer – også fra den tidligere regering – har jo rost den indsats, der er blevet gjort på beskæftigelsesområdet. Hvor man har fjernet folk fra den passive forsørgelse, hvor man har stillet rettigheder og pligter op og pligt til at udføre et arbejde for at modtage kontanthjælp. Det er en model, som er blevet implementeret langt de fleste steder i landet, også i ikke-liberalistiske kommuner.

Kl. 17.45

Om sale and lease back er et vildskud? Der kan siges mange ting om sale and lease back-systemet, men det er nu engang sådan, at det jo ikke er ulovligt, man skal blot sørge for at holde sig inden for lovens rammer. Det, der er problemet her, er jo, hvis man bruger af de deponerede midler i sådan en situation. Så er det klart, at så skaber man en økonomisk situation, som kan være særdeles risikabel.

Med hensyn til mindretallets ansvar, at det kan være svært at påtage sig det ansvar, fordi det kan være vanskeligt at komme igennem, vil jeg i allerførste omgang sige, at det jo også handler om, at mindretallet så sørger for at sætte tingene på dagsordenen og måske ikke bruger nær så meget tid på at fortælle om problemet i pressen, men måske prøver at få tingene sat på dagsordenen.

Men det er jo klart, at det jo er en af de ting, hvis der er en lære, man kan drage af det her, og nogle konsekvenser, man kan drage af det, som man skal se på i forhold til den ændring af styrelsesloven, som kommer i næste folketingssamling.

Så må jeg vente med at svare hr. Søren Søndergaard til næste omgang.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Vi har efterhånden nogle gange her i Folketings-salen haft debatten om, hvad arbejde er, og for mig og de fleste andre, jeg møder rundt omkring i samfundet, er arbejde altså, når man bliver ansat på almindelige løn- og arbejdsvilkår.

Det, der er tale om i Farum Kommune, er tvangsaktivering, det er, at folk bliver sendt ud at arbejde, og hvis ikke de vil acceptere de arbejdsforhold, de bliver budt, så mister de deres kontanthjælp, og så har de ikke nogen penge til at købe mad for. Det har intet at gøre med arbejde.

Uanset hvor mange der roser modellen, så behøver den jo ikke at blive bedre, og det, der er problemet, er jo, at man ikke engang har ment, at man kunne være så stolt af modellen, så man har ladet nogen få indsigt i den. Fagforeningen kan ikke få lov at komme til at tale med de aktiverede. De må ikke komme inden for i Produktionshuset. Der er ikke nogen andre, der kan få indsigt i de aftaler, der er indgået. Ikke engang de, der er tvangsaktiveret, kan selv få indsigt i de aftaler, der indgået med de private firmaer. Det har været fremme i pressen masser af gange, men det har åbenbart ikke givet Venstre nogen anledning til at overveje, om det nu også blev ved med at være en mønsterkommune, man ville fremhæve.

Jeg vil gerne høre Venstres ordfører, om det slet ikke giver anledning til betænkeligheder.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Venstres ordfører gør, synes jeg egentlig helt rigtig, opmærksom på, at problemet er, om man bl.a. – er det kommet frem – har taget af de deponerede midler. Og som hr. Rohde siger, er det jo ikke specielt Venstrepolitik eller liberalistisk politik at gøre det.

Næ, det kan hr. Jens Rohde måske have meget ret i, men kan hr. Jens Rohde ikke bekræfte, at Venstre, Danmarks Liberale Parti, argumenterede imod den lånebekendtgørelse, der bl.a. og ikke mindst var foranlediget af Farums arrangementer, og at den nuværende indenrigs- og sundhedsminister helt frem til, at Farumsagen dukkede op i den form, vi har set de sidste 5 uger, gav udtryk for, at den bekendtgørelse ville blive afskaffet, når der kom en ny regering?

Jeg har så glædet mig over, at statsministeren i et svar her i Folketinget har sagt, at det ikke er regeringens politik. Det er jeg glad for. Men det er altså en erkendelse, der er kommet, efter at Farumsagen er kommet op til overfladen.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg er enig med hr. Jens Rohde i, at der bestemt er grund til at fastholde nogle af de positive ting, som Farum Kommune har bidraget med bl.a. på integrationsområdet, og hele holdningen til den opgave vil jeg også gerne kreditere Farums borgmester for.

Men når vi taler om det, vi så kalder Farumsagen, og liberal tankegang eller ikkeliberal tankegang, hvis jeg nu skal bevæge mig i sådan en

neutral sprogbrug, så vil jeg gerne spørge hr. Jens Rohde om følgende: Når man har den forestilling, at den offentlige sektor, herunder en kommune, kan drives som en virksomhed – der er jo mange Venstrefolk, der har udtrykt sig på den måde gennem årenes løb, Farums borgmester, men også Venstrefolk, der sidder i Folketinget – giver det så ikke anledning til visse overvejelser om, hvad den retorik fører til, herunder af uigennemskuelige transaktioner, som jo er en del af problemet, så vidt det kan skønnes på nuværende tidspunkt?

Kl. 17.50

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Først til fru Marianne Jelved: Jeg mener jo ikke som sådan, at udlicitering i sig selv og andre liberale måder at drive en kommune på nødvendigvis behøver at gøre, at hele systemet bliver uigennemskueligt. Sådan behøver det ikke nødvendigvis at forholde sig.

Hvorvidt en kommune kan drives som en virksomhed eller ej, det afhænger jo lidt af, hvilken tilgang man har til det, og hvilke områder vi ser på. Men når det drejer sig om udlicitering, så har det mig bekendt aldrig været radikal politik, at det var af det dårlige, for så har jeg i hvert fald misforstået den tidligere økonomiministers i øvrigt glimrende økonomiske oversigter fra tidligere tider.

Til hr. Søren Søndergaard om, hvorvidt privat eller offentligt er godt eller skidt: Det har jeg, og det har Venstre, og det har statsministeren en meget pragmatisk holdning til. Vi har ikke en idé om, at alt offentligt er skidt. Næ, problemet er, at man i hvert fald får den fornemmelse, at hos socialisterne og hos Enhedslisten er alt, hvad der er privat, skidt. Og dét er den upraktiske tilgang til det. Og sådan har vi det ikke.

Vi har et meget pragmatisk forhold også til begrebet udlicitering. Vi siger klart, at tingene bør i udbud. Det er sund fornuft at spørge til pris, men hvorvidt det så er det offentlige eller det private, der skal tage sig af opgaverne, må fuldstændig afhænge af den kvalitet og den pris, som man skal vurdere på grundlag af.

Så tror jeg, at jeg bliver nødt til at vente med at svare fru Line Barfod. Det vil jeg gøre i næste omgang.

Formanden:

Hr. Aage Frandsen og derefter fru Line Barfod og fru Marianne Jelved.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg tror heller ikke, at hr. Jens Rohde helt nåede at svare på hr. Ole Stavads spørgsmål eller hr. Ole Stavads konstatering, som man nu formentlig kan besvare med et: Ja, det, hr. Ole Stavad sagde, er rigtigt.

Det, jeg godt vil spørge om, er, om ikke hr. Jens Rohde ser en risiko ved, at det, hver eneste gang man udliciterer større og større områder og ikke mindst anvender princippet om at sælge og så derefter leje, så kommer uden for en række af de regler, som vi kender omkring det offentlige, ikke mindst indsigt, og at det kan være et problem for demokratiet.

Så til mindretallets muligheder. Giver hr. Jens Rohde mig ikke ret i, at når man er et mindretal og bliver behandlet dårligt af flertallet, der støtter borgmesteren, og mindretallet klager til tilsynet og gør det gentagne gange, så kan det vel ikke forlanges, at man skal gøre ret meget mere. Derfor må vi vel sige, at der er noget i vores system i øjeblikket, som ikke giver mindretallet den ret, som mindretallet skal have, når flertallet opfører sig, som de gør.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg kan forstå på hr. Jens Rohde, at Venstre har et pragmatisk forhold til spørgsmålet om offentligt eller privat. Så undrer det mig, hvorfor, som jeg nævnte i mit tidligere indlæg, man så nogle gange vælger de dyreste tilbud, når der udliciteres, bare for at sikre sig et privat tilbud frem for at vælge de billigste tilbud, som er de offentligt ansattes.

Hr. Jens Rohde har nu flere gang fremhævet det kommunale selvstyre. Så kan jeg ikke lade være med at undre mig over, hvorfor det kommunale selvstyre skal sættes ud af kraft, når det gælder om at sikre, at private virksomheder skal have mulighed for at komme ind på det marked, der i dag kun er kommunalt, og hvor vi ønsker at fastholde, at der skal være demokratisk kontrol. Og man skal sikre, at det ikke bliver privatiseret, at det ikke bliver udliciteret, for derefter kan der ikke være demokratisk kontrol med, om der nu også bliver leveret de nødvendige ydelser, og hvilke arbejdsforhold folk har.

KL 17.55

For os er det ikke noget kardinalpunkt, at man ikke må være privat ansat, men for os er det vigtigt, at man bliver ansat på ordentlige løn- og arbejdsvilkår; at fagforeningen har ad-

gang til at snakke med folk; at man ikke bliver tvangsaktiveret uden nogen som helst mulighed for at få indsigt i sine egne forhold, og uden at andre har mulighed for at kontrollere det. Jeg kan ikke forstå, at Venstre synes, det er i orden, at man kan opføre sig på den måde, som man har gjort i Farum, og oven i købet fastholde, at det skal fremhæves som mønsterværdigt for andre.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Hr. Jens Rohde er jo fuldstændig klar over, at Det Radikale Venstre ikke har noget som helst imod udlicitering. Vi synes, det er en god idé, at kommuner og andre har den mulighed.

Men det, der er problemet, sådan som sagen tegner lige nu, er, at det har været meget vanskeligt selv for Indenrigsministeriet gennem årene at gennemskue Farums økonomi. Herunder har det været vanskeligt for mindretallet i Farum Kommune, forlyder det.

En af baggrundene for det er begrundelsen om kontraktlige forhold og derfor behandlinger bag lukkede døre og derfor manglende mulighed for offentlig kontrol og indsigt. Det store spørgsmål er jo: Hvordan bærer vi os ad med at have en effektiv udnyttelse af de offentlige ressourcer, samtidig med at der er gennemsigtighed og offentlig indsigt i de økonomiske transaktioner?

Derfor duer det jo ikke at betragte den offentlige sektor, herunder en kommune, som noget, man kan drive som en privat virksomhed. Der er nogle skismaer, som vi i fællesskab her i Folketinget burde være interesseret i at tage fat i. Combussagen skal jeg bare nævne som et af eksemplerne, som hr. Jens Rohde ellers har brugt meget i andre sammenhænge.

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Både til fru Marianne Jelved og til hr. Aage Frandsen: Jeg skal overhovedet ikke afvise, at der er en række problemstillinger og problemer, som vi måske ad en eller anden vej kan løse. Derfor sagde jeg også i min ordførertale, at det er vigtigt, at vi nu går ind med det, som jeg ved, at hr. Aage Frandsen ynder at kalde et åbent sind, og så ser på, hvilke veje vi kan betræde, men selvfølgelig stadig væk med respekt for det kommunale selvstyre, måske i forhold til øget mindretalsbeskyttelse, men også i forhold til gennemsuelighed.

Lad os se på det, og det er også det, der nu lægges op til fra indenrigsministerens side, også med det ekspertudvalg, som er sat i gang. Og der vil vi naturligvis i enhver henseende være åbne for at se, hvor der kunne være nogle problemer.

Til hr. Ole Stavad om det spørgsmål, jeg blev stillet i forrige omgang: Det er korrekt, at Venstre var imod en række af de ting, som indgik i denne her lov og denne her bekendtgørelse, men den nuværende indenrigsminister har ikke haft til hensigt at afskaffe hele loven som sådan.

Men det, der er vigtigt, uanset diskussionen om, hvem der har stemt for hvad og hvornår, og hvordan tingene er forløbet, er jo, at uanset hvem man ellers er, så holder man sig selvfølgelig inden for lovens rammer i den enkelte kommune. Det må jo være et utvetydigt og et selvfølgelig krav, som man kan stille.

Så må jeg sige til fru Line Barfod: Jeg kan altså ikke svare på og svare for de afgørelser, man træffer i forbindelse med enkelte udliciteringer de forskellige steder, da jeg selvfølgelig ikke har kendskab til hverken udbudsmateriale eller de tilbud, som er afgivet. Så det vil jeg ikke drages til ansvar for.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Så er det jo lidt svært at forstå, hvorfor man kan fremhæve det som en mønsterkommune, når man netop ikke har det kendskab, vil jeg sige til hr. Jens Rohde.

Det fører så over til et andet spørgsmål, nemlig om socialisterne mener, at privat er dårligt. Næ, men vi konstaterer bare fuldstændig nøgternt, at privatisering af kommunale opgaver har nogle konsekvenser, og at det er nogle negative konsekvenser.

Kl. 18.00

Den ene konsekvens er, at der er dårligere indsigt for brugerne inklusive for hr. Jens Rohde, så han må stå heroppe og sige, at han ikke rigtig ved, hvordan forholdene er. Medmindre man da går ind for at afskaffe forretningshemmeligheden for private virksomheder og siger, at alt regnskab fra virksomheder, al korrespondance i private virksomheder skal være offentlig, skal være tilgængelig; private virksomheder skal underlægges lov om indsigt i forvaltningen – altså bare for private virksomheder. Det kan vi jo selvfølgelig diskutere.

Den anden konsekvens er, at der er en øget risiko for korruption eller insiderhandler eller en

øget risiko for, at man laver gengældelse, vennetjenester, som der har været påstand om i Farum. Vi har ikke noget belæg for at sige, at der har været det, men vi kan sige, at der har været påstand om det. Og der er en øget risiko.

Så det er to helt klart negative ting ved privatisering.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg kan forstå på hr. Jens Rohde, at jeg burde have præciseret mit spørgsmål, for det er rigtigt, at i mit første spørgsmål kunne det forstås sådan, at partiet Venstre ved forskellige ordførere, den nuværende indenrigs- og sundhedsminister, den nuværende finansminister osv., havde været imod enhver regel for kommunal lånoptagning. Jeg vil gerne bekræfte over for hr. Jens Rohde, at det ikke var det, der lå i mit spørgsmål.

Det, der lå i mit spørgsmål, var, at partiet Venstre ved sine fremmeste ordførere på området vendte sig imod de regler, som Thorkild Simonsen som indenrigsminister gennemførte med baggrund i en række af de transaktioner, der var foregået i Farum – og netop regler, der i og for sig ikke først og fremmest har til formål at lægge begrænsninger på det kommunale selvstyre, men er en beskyttelse af borgerne i forhold til, at et flertal eller en borgmester ikke kan bringe en kommune ud over kanten. Venstre var så liberalistisk, så man sagde, det skal vi ikke blande os i.

Det var bare det, jeg godt ville have hr. Jens Rohde til at bekræfte.

(Kort bemærkning).

Uno Larsson (DF):

Når man hører på Enhedslisten, tror man, at de ikke kender forskel på privatisering og udlicitering. Det er så én ting.

Men jeg vil godt snakke lidt om sale and lease back. Det har jo hjulpet utrolig mange kommuner rundt omkring. Jeg gør lige opmærksom på, at det er over 120 kommuner, der kører det på tværs af alle partier her. Vi har f.eks. alle sammen i vores kommuner skullet renovere vores skoler for den sags skyld. Det var mange, mange millioner kroner i de forskellige kommuner. De var bare væk. Og det gjorde firmaet, der købte det. Det er jo klart, at det har hjulpet kommunerne utrolig meget, for den forrige regering gjorde nemlig kommunerne fattige, og her var så en god hjælp til de kommuner dér.

Det er jo klart, at man skal deponere pengene, men det gør man jo også på den måde, at man får deponeret dem måske til en højt forrentet kurs, måske 7 pct., og så lejer man tilbage igen til 3½ pct. Det vil med andre ord sige, at over en 15-årig periode får man altså også penge i lommen. Det er sale and lease back.

Jeg ved godt, at der er begrænsning på den i dag. Det gjorde den forrige regering nemlig også. Men systemet var godt nok, man skal bare huske at deponere pengene. Firmaet kan jo selvfølgelig trække renterne fra. Det kan kommunerne ikke.

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Jeg vil så vende spørgsmålet til hr. Søren Søndergaard om og spørge: Hvor god indsigt har man egentlig, hvis man i det offentlige slet ikke spørger til pris? Har man så en mulighed for som borger at vurdere, om man egentlig får den rette kvalitet til den rette pris? Har man det? Næh, det synes jeg ikke. Så denne her diskussion er ikke sort/hvid.

Og om vernetjenester: Dem har vi altså også set adskillige af inden for det offentlige, så lad være med hele tiden at udskrive alt det private som noget, hvor der foregår korruption, og at det er dér, man tvinger arbejdstagerne i knæ, og alt det pladder vi altid skal høre fra Enhedslisten, fordi der kun er én saliggørende ting her i verden, det er den offentlige del, hvor der stort set ikke er noget at sætte spørgsmålstegn ved. Den køber jeg simpelt hen ikke, og det ved hr. Søren Søndergaard også godt.

Til hr. Stavard er der kun at sige, at nu er loven jo engang sådan, at deponerede midler kan man ikke bruge, og skal man ikke bruge, for lov er lov, og lov skal selvfølgelig holdes. Sådan må det være, og det er det udgangspunkt, vi har i dag.

Kl. 18.05

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er debatten om Venstre og om Farum som mønsterkommune, der kalder mig på talerstolen.

Nu har fru Line Barfod fremhævet, at Farum måske i virkeligheden ikke var nogen mønsterkommune, og når jeg så ser på udgifterne til kontanthjælp, har Farum Kommune fra 1994 til 1999 haft et fald på 44 pct.

Alle kommunerne i Frederiksborg Amt under ét har haft et fald på 42 pct., dvs. en helt ens udvikling, ikke noget med en mønsterkommune, ikke noget med et superfald i udgifterne til kontanthjælp, en fuldkommen almindelig udvikling. Der er ikke noget, der tyder på, at Farum Kommune er dygtigere, bedre og har meget større gennemslagskraft end andre kommuner.

Men det er jo ikke problemet ved betegnelsen mønsterkommune. Problemet er, at ledende politikere i Venstre, ledende medlemmer af denne regering frem til og med januar måned i år konstant har betegnet Farum som mønsterkommune. Hvordan har det virket på de kommunalpolitikere, på de borgere i Farum, der var i tvivl, om, hvorvidt det, der nu foregik i Farum, var rigtigt eller forkert? Hvordan har det virket på deres engagement, deres muligheder, deres tiltro til, at de nu burde rejse sagerne, når de gang på gang på gang af ledende Venstrefolk har fået at vide, at Farum var en mønsterkommune? Det har selvfølgelig virket enormt nedslående på dem.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Der har været masser af eksempler på vernetjenester i den kommunale virksomhed, som med god grund er blevet trukket frem.

Svaret på de vernetjenester og den korruption er spørgsmålet om demokrati, og det er muligt at gennemføre. Problemet er, at i det øjeblik det ikke længere foregår i det kommunale regi, i den kommunale virksomhed, men bliver lagt uden for i private firmaer, er det ikke længere tilstrækkeligt med demokrati, fordi der simpelt hen er oplysninger, man ikke længere får, fordi man ikke har indsigt i, hvordan virksomhederne drives, og i de forhold, som virksomhederne har.

Det er den principielle forskel, at det ene kan løses med mere demokrati og skal løses med mere demokrati, det andet kræver radikale indgreb over for den private virksomhed.

Så vil jeg lige sige, at det er muligt, at det, Enhedslisten siger, er noget pladder, men hvorfor har det så været sådan i Farum, at tvangsaktiverede ikke har kunnet få adgang til de aftaler, de arbejder under? Er det noget, Venstre synes er rimeligt? Er det bare pladder? Lad os få et konkret svar på de konkrete eksempler, der blev nævnt i det, fru Line Barfod fremførte.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Når hr. Jens Rohde siger, at lov er lov, og lov skal holdes, vil jeg gerne have bekræftet, at det så også betyder, at ud over at den skal holdes, mener Venstre i dag, at lov på dette punkt ikke skal ændres med hensyn til lånoptagelse. Den skal ikke ændres. Er det forstået korrekt, altså uanset hvad man mente, da man var i opposition?

Så vil jeg godt igen spørge til det dér med princippet om at låne og leje. Det er jo en mulighed, som kommunerne har, og det er lovens regler. Men der er jo også en risiko for under alle omstændigheder, uanset om man deponerer eller ej, at man alligevel skubber nogle problemer foran sig. Det er ligesom at tage forskud på kommende generationer, i hvert fald sådan, som det har været praktiseret i Farum Kommune, der var det i virkeligheden, at man gjorde noget på kommende generationers vegne.

Der er der en kæmpe risiko for, at man på den måde kan optræde som mønsterkommune, fordi man kan levere en ydelse, som man i virkeligheden ikke kan levere. Man kan kun levere den, fordi man låner af de penge, som éns børnebørn i virkeligheden skulle have i stedet for de nuværende pensionister.

Kl. 18.10

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Til hr. Aage Frandsen: Jeg kan i hvert fald bekræfte, at der ikke ligger nogen planer i regeringen eller regeringspartierne om, at reglen om de deponerede midler skal ophæves.

Så vil jeg sige, at sale and lease back-systemet som princip må være en afgørelse mellem byrådet og dets borgere.

Til hr. Søren Søndergaard: Jeg vil fastholde, at man fint kan have et demokrati, selv om man handler med private. Hvis man skal forfølge hr. Søren Søndergaards tankegang, vil det jo være fuldstændig umuligt for det offentlige at handle med private. Det kan godt være, at det er hr. Søren Søndergaards tanke, men den deler vi absolut ikke i Venstre.

Så til hr. Klaus Hækkerup: Det er ikke kun Venstre, der har rost Farum Kommune som mønsterkommune. Hvis man tager Indenrigsministeriets nøgletal gennem de seneste år, har kommunen fået prædikatet bedste integrationspolitik, defineret som fuld beskæftigelse af alle indvandrere, kun 1 pct. af de unge er uden be-

skæftigelse eller uddannelse, og man har ingen vold og drengbander.

Man kan i øvrigt se andre publikationer, hvor der står rosede omtale af forebyggende børnepolitik, rosede omtale af 48-timers-jobgaranti, alle får arbejde eller uddannelse i privat virksomhed til ordinær løn, selv den meget omdiskuterede pasningsgaranti, som man jo ellers har brugt mange kræfter på også i den tidligere regering, ja, det begreb blev jo opfundet i Farum, og så har man Danmarks højeste timetal til eleverne i bl.a. dansk og matematik.

Alt det her er ikke noget, jeg bare selv står og finder på, det er noget, jeg har kunnet finde i den tidligere regerings publikationer. Så det er ikke kun Venstrefolk, der har rost Farum for en lang række af de initiativer, de har taget.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Hr. Ole Stavad som ordfører.

Ole Stavad (S):

Jeg vil også godt starte med at sige tak til statsministeren specielt, for det var dér, den store uddybning var, og til indenrigs- og sundhedsministeren for de konkrete besvarelser, vi har fået på alt det, der nu er sat i værk, efter at det hele er ramlet sammen, eller at alle ulykkerne er blevet kendt i en bredere kreds. Det synes jeg faktisk var helt i orden og meget oplysende, og det hører jeg sådan, at det kan vi i fællesskab lave opfølgning på, og det vil jeg gerne give et socialdemokratisk tilsagn om.

Men der er jo i de to forespørgsler, der er rejst her, ikke mindst i den forespørgsel, der er rejst af Enhedslisten, ud over det helt aktuelle også nogle andre spørgsmål, der rejser sig, som jeg godt vil koncentrere mig lidt om, i hvert fald i en del af min tale på Socialdemokratiets vegne. For det forløb, vi har set oprullet i medierne de seneste 5 uger, har været både grotesk og utroligt.

For Farumborgerne, som kommer til at betale regningen, må det være direkte chokerende. Myten, som Venstre har forsøgt at udbrede, om, at man kan få det dobbelte til den halve pris, må vi sige er godt og grundigt punkteret.

Mange har også ventet på tidspunktet, hvor Venstres Farummodel ville bryde sammen, men alligevel tror jeg, at bragets størrelse kommer bag på de fleste af os. Der er ikke kun afdækket fantasifulde finansieringsmodeller, Venstrekammerateri og sammenspished, men tilsyneladende også strafbare forhold, som nødvendiggør brugen af paragrafferne i straffeloven, som an-

vendes ved grov økonomisk kriminalitet, hvis man altså skal tro veldokumenterede oplysninger i pressen.

Kl. 18.15

Men jeg vil også gerne sige, at det ændrer ikke ved, at der eksempelvis på integrationsområdet er foregået spændende og vellykkede initiativer i Farum.

Vi kan så også måske i en parentes konstatere, at lige nøjagtig på udlændingeområdet har borgmester Peter Brixtofte forholdsvis konsekvent været i lodret opposition til sit eget parti, Venstre.

Den Venstrestyrede Farum Kommune har i flere år været en modelkommune for det, som Venstre gerne vil for alle kommuner i hele landet. Det har statsministeren og andre ledende Venstrefolk forsøgt at fortrænge de seneste 5 uger. Man har lagt al den afstand, som det har været muligt, til Farumsagen. Ledende Venstreministre med statsministeren i spidsen har forsøgt at fortrænge og løbe fra det, som man har sagt tidligere. Sagt på jævnt dansk, så har det været svært at se en vis legemsdel for bare skosåler.

Må jeg have lov til at opfriske hukommelsen med nogle enkelte citater.

Først sagde den daværende direktør i Jydsk Rengøring og også daværende finanspolitisk ordfører for Venstre, den nuværende finansminister, den 14. juni år 2000 til Ritzau, og det var faktisk en kommentar til lånebekendtgørelsen:

»Det er dybt godnat, at man forhindrer kommunerne i at gøre det optimale, sale and lease back, til at finansiere ombygning og reovering af skoler og daginstitutioner. Nu tvinges de ud i det dyreste: Lange lån med høj rente, fordi man er skræmt ned i musehullet over, at Farum har gjort det, som for mange er det indlysende rigtige.«

Eller endnu et citat af den nuværende finansminister som en kommentar til salget af rensningsanlægget tilbage i sommeren 1998:

»Problemet er, at man ikke i alle kommuner har gjort som i Farum. Det er et forhistorisk synspunkt, at en kommune skal eje noget selv.«

Herefter opfordrede dengang hr. Thor Pedersen alle kommuner til at følge Farums eksempel med ordene »for så bliver vi alle sammen rigere, og skatteborgernes penge bliver brugt optimalt«. Det stod at læse i Jyllands-Posten den 12. juli 1998.

Eller finanslovdebatten for godt et år siden, hvor Venstres ordfører, den nuværende finansminister, sagde:

»Man kan også lære af Farum Kommune. Hvis alle kommuner var lige så effektive i deres administration som Farum, kunne der spares et milliardbeløb.« Det kan man jo så finde i Folketingstidende fra den 14. december 2000.

Også den nuværende statsminister har kommenteret salget af rensningsanlægget i Farum. Her citeres fra Politiken den 15. august 1998:

»Da jeg kom hjem fra min sommerferie i Frankrig og kunne gøre status over sommeren, glædede det mig utrolig meget at se debatten om Farum-modellen. Det har netop været en sommerdebat med et spændende og perspektivrigt politisk indhold«, sagde Venstres formand og nuværende statsminister og fortsatte: »Med den model rejser der sig en virkelig debat om, hvordan vi kan give borgerne en bedre service for de samme eller færre penge. I det hele taget er der behov for, at kommunerne tænker nye tanker om, hvordan vi får mere ud af pengene.«

Det fremgår også af dagbladet Information den 22. september 1998, at Venstres dengang nivalgte næstformand, den nuværende indenrigs- og sundhedsminister, var i gang med en turné rundt i hele landet for at møde Venstres ca. 1.500 byrådsmedlemmer for at lære dem om udlicitering, som det blev praktiseret i Farum.

Senest har indenrigs- og sundhedsministeren i forbindelse med sit såkaldte frihedsbrev til kommunerne ifølge Ritzau den 22. januar her i år, altså for under 2 måneder siden, som minister rost Farum Kommune for »at være med til at sprænge rammerne for, hvad en kommune kan og ikke kan«.

Man må jo give indenrigs- og sundhedsministeren ret i, at Venstres Farummodel virkelig har sprængt rammerne, men om det er rosværdigt, ja, det tror jeg, det kan blive svært at få mange borgere i Farum til at tilslutte sig, når de i hver enkelt familie i Farum i de kommende år får regningen for et Venstreeksperiment, som helt mistede jordforbindelsen og til sidst så stort på love og regler for en ansvarlig forvaltning af borgernes penge.

Kl. 18.20

Jeg vil godt sige, at det beskylder jeg heller ikke den nuværende minister for at mene er en god idé. Men det blev konsekvensen, og en af konsekvenserne, som forespørgslen efterlyser, må derfor også uundgåeligt blive, at borgerne i Farum får en meget betydelig efterregning, som

ingen kender størrelsen af i dag. Det synes jeg er slemt nok.

Noget andet er så, at Venstres og dermed regeringens model og løfter om mere velfærd af en højere kvalitet til en lavere pris er faldet sammen med et brag. Nu er det kun nedskæringer og forringelser af det danske velfærdssamfund som svar på Venstres og regeringens skattestop.

Og man kan måske tillade sig at spørge – vi har jo statsministeren her – om det var derfor, at statsministeren i sidste uge var ude at forberede befolkningen på, at skattestoppet bliver meget midlertidigt, ja, bebudede dets endeligt, næsten inden det er sat i værk. I så fald skal statsministeren ikke høre kritik for det, hvis han ærligt og redeligt vil stå frem og vedstå, at man har forsøgt at stikke befolkningen blå i øjnene. Man kan ikke få det dobbelte til den halve pris.

Det må vel også få konsekvenser for regeringens skattestop over for kommunerne. Man kan vel ikke i regeringen mene, at alle andre kommuner og deres borgere skal betale for den skat-testigning i Farum, som selv indenrigs- og sundhedsministeren har ment er uundgåelig. Eller kan man?

Regeringen med statsministeren i spidsen skylder befolkningen at erkende, at fundamentet for det, Venstre lovede i valgkampen, i betydelig udstrækning er brudt sammen med det, vi nu er vidner til. De mange lette milliarder, som man har kalkuleret med, er væk. Det var et illusionsnummer, som er en tryllekunstner værdigt, men som ikke hører hjemme i politik, hvor det handler om rigtige levende mennesker.

Regeringen må opgive sin centrale styring af hver eneste kommune, som man er startet på de første 3 måneder, og som man har bebudet vil blive strammet yderligere fremover. Ofrene for den politik bliver titusindvis af helt almindelige danske borgere rundt omkring i vore amter og kommuner, som ikke kan få den hjælp, som de har brug for, og som regeringspartierne stillede i udsigt ville blive endnu bedre i de kommende år. Det var varm luft. Erkend det og lad være med at gøre arbejdet umuligt for de mange lokalpolitikere, så de ikke tvinges til at gennemføre nedskæringer over for jævne folk, som har brug for fællesskabets hjælp.

Og så lige nogle bemærkninger også til det, der mere vedrører F 23.

Der ligger en vigtig fælles opgave, som også fremgår af forespørgslen F 25, i at få analyseret, hvordan det kunne gå så galt, og dermed lære, hvordan vi kan undgå, at det nogen sinde gentar

sig. Her bliver det vigtigste at holde balancen. Et enkelt eksempel som det, vi ser i Farum, må ikke få os til at gøre det sværere i alle de andre kommuner og amter, hvor demokratiet fungerer, lovene respekteres og alle er optaget af at løse opgaverne i fornuftigt samarbejde. Vi står under alle omstændigheder over for en reform af det kommunale tilsyn, som det har været nævnt, i næste samling, og her må vi tage erfaringerne med fra Farum, som også indenrigsministeren har givet tilsagn om.

Jeg tror også, at der er behov for, at mindretalspolitikere i vore kommuner og amter får en mulighed for at hente uvildig rådgivning, når man ikke kan få det i sin egen forvaltning. Det vil ikke være unaturligt, om det var en opgave, som KL og Amtsrådsforeningen vurderede om ikke de kunne tage på sig og give kommunalbestyrelser og amtsrådsmedlemmer, der kommer i den situation fremover.

Vi skal også sikre, at Farumsagen bliver undersøgt fuldt og helt, og som det er sagt: at hver en sten vendes, og intet fejles ind under gulvtæppet.

Mange er i gang med at undersøge Farumsagen. Vi har størst tillid til, at politiet har de nødvendige instrumenter for at få mest muligt af sandheden frem. I øjeblikket mangler vi overblik over, hvem der undersøger hvad. Det overblik forventer jeg at regeringen vil hjælpe os med at få, og vi vil gerne give tilsagn om, at vi vil være konstruktive i den sammenhæng, både i forhold til lovgivningen og i forhold til de ting, der i øvrigt skal foretages, for at medvirke positivt til at finde løsninger i fællesskab.

KL 18.25

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Jeg vil bare til den sidste del af hr. Stavads tale sige, at der ikke er noget som helst i Venstres valgkamp, der er brudt sammen, og heller ikke i forhold til det projekt, vi er i gang med.

Det, der er sket, er, at vi har givet prioritering og budgetdisciplin reelt indhold. Det er historisk. Det er måske det, der er så svært for hr. Stavad at acceptere, og derfor bliver det blandet sammen med hele diskussionen omkring Farum.

Som jeg hører hr. Stavad, er det næsten, som om han her fra Folketingets talerstol står og skriger efter yderligere skattestigninger. Er det det, der er budskabet?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Hr. Ole Stavad er jo kendt som en dygtig taler, også da han i sin tid var skatteminister. Han har ordet i sin magt. Men jeg vil alligevel nok angribe nogle af de ord, hr. Stavad kom med.

Det parti, som hr. Ole Stavad tilhører, og som har haft regeringsmagten her i 9 år, mener jeg også har et kæmpeansvar i den pågældende sag. Det er jo, som om det hele blev børstet over på partiet Venstre. Det er ikke, fordi jeg skal forsvare Venstre, men jeg synes, at Socialdemokratiet og Venstre har en fælles sag her, selv om de selvfølgelig ikke har så mange fælles sager mere.

Da hele det show startede oppe i Farum, var vi mange, der tænkte, at det der med at sælge og leje tilbage og alt det der lød meget kunstigt. Det er ikke normalt, at en bondemand sælger sin gård for så at leje den tilbage igen. Men det var det, der skete deroppe. Jeg ved, at både den tidligere indenrigsminister, tidligere Århusborgmester hr. Simonsen og senere fru Karen Jespersen, der var indenrigsminister, var fuldt vidende om alle disse ting.

Men hvad gjorde man? Hr. Ole Stavad var medlem af den regering, der allerede dengang kunne have været med til at gå til bunds i den sag. Men intet foretog man sig.

Jeg står også med et notat her, der viser, og det må jeg så sige til hr. Ole Stavads ros, at en halv snes gange er Farum blevet fremhævet af socialdemokratiske ministre for ting, og det går ikke alene på integrationsområdet, men også på mange andre ting. Så jeg synes lige, man skal spise brød til rent ud sagt. Jeg håber, hr. Stavad ligesom lige vil dæmpe tonen en lille smule ned.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg forstår på hr. Jens Rohde, at det, der er en reel kommunal spændetrøje, som har truet med at sætte det kommunale selvstyre ud af kraft ikke mindst af finansministeren, nu er blevet til sådan en fin prioritering og budgetdisciplin. Jeg må sige, det er nogle meget, meget anderledes ord, vi hører fra Venstres ministre i dag med finansministeren i spidsen, end dem, vi hørte, dengang finansministeren var i valgkamp. Da blev der lovet noget fuldstændig andet på det her punkt, og det er uanset, hvor fine ord hr. Jens Rohde anvender.

Nu kommer det en lille smule bag på mig, om også det der med at forsvare Venstre er en del af musefældeklousulen, man har indgået i forbin-

delse med finansloven, sagt til hr. Poul Nødgaard, men jeg vil i sagens natur meget gerne svare.

Se, det, som hr. Thorkild Simonsen som indenrigsminister foretog sig, dengang vi så Farummodellen, var jo netop, at man lavede deponeringsmodellen, og man sagde, at vi skal sådan set ikke blande os i, om kommunen skal eje ejendomme, eller en privat skal eje ejendomme, men det skal ikke være sådan, at man kan bruge arvesølvet til driftsudgifter, og derfor skal man binde pengene.

Det var Venstre imod. Som jeg husker det, var Dansk Folkeparti også imod. Som jeg husker det, var Dansk Folkeparti også imod, da hr. Svend Auken greb ind som miljøminister i forhold til alt det med ungdomsboligerne. Så socialdemokratiske ministre har, så vidt jeg kan se, grebet ind. Men hvis der er noget, der skal undersøges også tilbage til de socialdemokratiske ministre, vil jeg sige, at så er Socialdemokratiet altid rede. Vi vil ikke på nogen måde forhindre, at noget, der er foregået i den tid, vi har haft regeringsansvar, ej heller i forhold til den her sag, bliver belyst, undersøgt, hvis der er ønske om det, hvis der er behov for det. Vi står til rådighed.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Poul Nødgaard som ordfører.

Poul Nødgaard (DF):

Hele to forespørgsler skal her i dag kaste lys over, hvad der i de seneste år er sket i Farum Kommune, hvor hver dag faktisk bringer en ny, kan man vist godt sige, sørgelig beretning om de dispositioner, som specielt borgmesteren har stået i spidsen for.

Kl. 18.30

Men glemmes må det jo ikke, at et flertal i byrådet, bl.a. hele Venstregruppen og sikkert også nogle enkelte andre, igennem mange år har godkendt en række dispositioner, som de burde have kunnet indse ikke var holdbare, og at det på et tidspunkt måtte komme til dommens dag.

Den undersøgelse, som bagmandspolitiet har indledt, vil vi i Dansk Folkeparti mene må afvente en såkaldt strafferetlig afgørelse, og det ser vi meget frem til. Jeg er bare desværre bange for, at bagmandspolitiets undersøgelse tager utrolig lang tid. Det er sådan, hvad jeg ligesom har hørt i min høresnegl, som man siger. Med alt det materiale, som bagmandspolitiet har beslaglagt, må man så håbe på, at der derigennem kan

skabes fuldstændig klarhed over de mange indviklede ting, som er foregået.

Den undersøgelse, som kommunen har foranstaltet – som faktisk ikke er igangsat i denne stund, hvor jeg står og holder den her tale, men man har besluttet sig for den – har vi ikke den store tillid til får nogen særlig stor betydning. Det bliver næppe det, vi i juridisk forstand forstår ved en uvildig undersøgelse.

Så kunne man stille det spørgsmål: Hvad gør vi så? En mulighed ville være at se nærmere på, hvordan vi fremover sikrer, at noget lignende ikke kan ske, og det er så det, indenrigsministeren var lidt inde på.

Her kunne det være passende at få skabt klarhed over den rolle, revisionen i kommunen har haft, men også tilsynsrådet og Indenrigsministeriet har jo opgaver at udføre, som det kunne være gavnligt at få klarlagt om de nu har udført på præcis den måde, som de burde have gjort det. De har i hvert fald også efter vores opfattelse et kæmpestort ansvar i den her sag.

Nu kommer det vigtigste af det hele, og det er, at i befolkningen er der en undren over, hvor længe Farumshowet egentlig kan fortsætte. Jeg tror, det i øjeblikket kører på tredje eller fjerde uge, hvor medierne er helt oppe på dupperne hver eneste dag, og hvor der hele tiden sker mange nye mærkelige ting.

I går opstod så et alternativt flertal i Farum Byråd, hvor to Venstrefolk sprang over til oppositionen, som nu vil suspendere borgmesteren, og det kunne det vel tyde på, at der måske var nogen idé og plan i. Så skal det vise sig, om landets indenrigsminister på et givet tidspunkt vil godkende den disposition. Det må man jo sådan set nok håbe på.

Når jeg går i supermarkedet hjemme i Ringsted, og folk antaster mig der, så er der altså ikke en kæft, der kan forstå, at en borgmester, der har lavet sådan nogle dispositioner, som ikke har kunnet tilbagevises fuldstændigt, kan fortsætte sit virke i kommunen. Det kan han tilsyneladende, som det er nu, men man må så håbe, at det byrådsflertal står sammen, og at den nye borgmester, der ser ud til at blive valgt, er den rette person, selv om han trods alt mere eller mindre har været indviklet i sagen, men det er så en helt anden sag.

Spørgsmålet om borgmestres valg for 4 år ad gangen vil jeg også godt lige knytte et par kommentarer til. Vi synes, det er et rigtigt grundlag at have, men der kan selvfølgelig altid være undtagelser fra reglen. Der må jeg nok sige, at

den aktuelle sag har sagt os i Dansk Folkeparti et eller andet om, at der måske var perspektiv i, at der blev en adgang til, hvis en borgmester kom på fuldstændig kollisionskurs med sit eget byråd, at kunne, jeg kan ikke lide at bruge udtrykket »afsætte«, men i hvert tilfælde komme af med den pågældende på en eller anden måde.

Ansvar for Farums ulykkelige økonomiske situation, hvor kommunen er sat under administration, er og bliver efter vores opfattelse borgmesterens, men, som jeg også nævnte før i en kort bemærkning, har de tidligere socialdemokratiske ministre bestemt også et meget stort ansvar i den her sag.

Den nuværende Venstreledede regering har bestemt også et ansvar for, at en af dens partifæller har båret sig så tilsyneladende frygtelig kejtet ad. Venstre har i hvert fald hidtil ikke handlet helt så aktivt, som jeg måske gerne ville have haft det, og jeg har ikke lagt nogen skjul på, at jeg syntes, at man i højere grad kunne have holdt Peter Brixtofte fast på, at han skulle stå ved den orlov, som han var gået ind på. Hvis magtfulde folk i Venstre var trådt frem, vil jeg tro, at den sag måske kunne have været løst.

Men jeg har nogle helt konkrete spørgsmål til indenrigsministeren om noget, som jeg ikke rigtig forstår. Jeg har skrevet det ned her uden på mit manuskript. Det er med hensyn til brugen af deponerede midler.

Da mine børn havde en børneopsparing, var det da utænkeligt, at de kunne hæve på den børneopsparing, før de var 18 år eller 21 år, men tilsyneladende kan man godt, selv om et beløb er deponeret, gå hen og hæve af det. Det synes jeg virker ulogisk. Jeg mente, at det var en form for båndlagte midler.

Det er derfor muligt, at man skal sige fremover, at deponerede midler deponeres med nogle bemærkninger om, hvornår de kan hæves igen. Det ser tilsyneladende ud, som om man bare sådan kan hæve af dem efter forgodtbefindende.

Noget andet, jeg heller ikke helt forstår, som jeg godt vil bede ministeren om at give en redegørelse for, er selve det der med den såkaldte kassekreditregel og disponible kassebeholdning og alt det der, som vi har set illustreret i aviserne om, hvor meget det i virkeligheden er, at Farum Kommune har overtrådt reglerne.

Kl. 18.35

Jeg kunne godt tænke mig at spørge, om man dog ikke med den moderne teknik, man har i de kommunale regnskaber, så let som ingenting

kunne trykke på en knap og se, hvilke kommuner der præcist overholder de her regler, og hvilke der ikke gør det, og så var der ligesom et eller andet lyn, der slog ned enten i tilsynsrådet eller i Indenrigsministeriet: Hov, der er noget galt der! Det må da kunne lade sig gøre i vore moderne tider.

En af de ting, jeg også godt vil spørge om her i debatten i dag, for det mener jeg sådan set er hensigtsmæssigt at vi også får oplyst, er om den deponering, som det er fremgået af pressen at Farum Kommune skal foretage. Der sagdes 600 mio. kr. Nogle steder står der 1 mia. kr. O.k., så siger vi 800 mio. kr., så går vi midt imellem. Dem kan kommunen jo sådan set ikke finde, og derfor vil jeg så spørge også i relation til dette skattestop, hvordan denne her sag ender. Ender den med, at de skal deponeres, og at kommunen må rykke skatteprocenten ganske voldsomt op et år eller to for at kunne deponere disse midler, det drejer sig om?

Jeg ved godt, at der måske ikke kan gives et fyldestgørende svar på det i dag, men det er i hvert fald noget af det, der optager mig og sikkert også mange andre, for når man nu engang skal deponere, så skal man jo altså deponere pengene. Det gør små og store kommuner præcis efter de regler, der findes, og så må det samme system jo også gælde for Farum Kommune. Jeg misunder ikke indenrigsministeren den opgave, han står over for, den er vanskelig, erkender jeg.

Jeg vil bare sige afslutningsvis, at for det kommunale selvstyres skyld synes jeg, det er en ulykkelig sag, fordi den kaster også på en eller anden måde en eller anden form for et mørkt skær ind over landets øvrige kommuner. Altså mange borgere tænker jo alligevel, om der måske også er noget galt i deres kommune.

Derfor synes jeg, at det er med, at vi så hurtigt som muligt, skulder ved skulder får lukket den her sag og får lejlighed til at se fremad, således at vi kan lægge denne her kedelige oplevelse bag os. Det er også lidt ærgerligt, at vi skal stå her og bruge så mange timer af hele Folketingets tid på at debattere en enkelt kommunes sag. Jeg havde hellere set, at det havde været i et bredere kommunalt perspektiv, at vi skulle drøfte sagen, for det er jo reelt ene og alene til ære for Farum Kommune, at vi fører denne her debat i dag.

Vi vil gå konstruktivt ind i den udstrækning, vi kan medvirke til på forskellig vis at opklare sagen. Der har været talt om undersøgelseskommission, og ministeren har et forslag i posen om

at lade en juridisk professor se på de her ting i relation til styrelsesloven.

Vi er reelt meget åbne over for begge dele. Vi vil se på det. Det er ikke noget, vi tager stilling til her fra talerstolen i dag. Vi vil have lejlighed til nøjere at se og vurdere, hvad det er, ministeren har i posen, og SF har også et beslutningsforslag i posen, der bliver fremsat her, har jeg forstået, i løbet af dagen i dag eller måske i morgen, og det vil vi også kigge på. Så vil vi se på de bedste elementer i de her ting og så tage stilling ud fra det.

Det, der går den rigtige vej, vil Dansk Folkeparti medvirke til.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg vil godt starte med at kvittere for, at Dansk Folkeparti godt vil medvirke til at bringe det her på rette vej. Det synes jeg faktisk vi skylder det kommunale selvstyre i Danmark.

Så har hr. Poul Nødgaard været oppe nogle gange og sige, at efter hans opfattelse burde tidligere regeringer have grebet ind. Derfor vil jeg godt spørge Dansk Folkepartis ordfører: Hvornår præcis og på hvilket grundlag mener Dansk Folkeparti, at tidligere regeringer skulle have grebet ind, hvor de ikke har gjort det? Hvornår og på hvilket grundlag? Det vil jeg gerne have at vide.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg forstår udmærket godt, at Dansk Folkeparti ikke vil forholde sig til et forslag om at undersøge videre, for når man ikke kender grundlaget endnu, skal man selvfølgelig ikke forholde sig til det.

Men jeg vil godt spørge hr. Nødgaard, om ikke hr. Nødgaard med sit store kendskab til kommunalpolitikken er opmærksom på, at borgmesteren som borgmester er mere beskyttet, end mindretallet i en kommunalbestyrelse, som ikke har mulighed for – hvis man kan sammenligne de to ting – at få oplysninger, hvis borgmesteren er imod. Er hr. Nødgaard opmærksom på, at styrelsesloven er sådan, at borgmesteren er noget at det mest beskyttede, man har i hele landet, fordi borgmesteren er valgt for 4 år, og at der skal noget helt særligt til?

Det ser man i øjeblikket, og det er derfor, at man må sige, at når man i supermarkedet ikke kan forstå de her ting, så hænger det jo sammen

med, at der er vedtaget en lov, som siger, at sådan er det.

Kl. 18.40

Den lov kan selvfølgelig laves om, men i virkeligheden er det jo mere en beskyttelse af borgmesteren, end det er en beskyttelse af mindretallet i kommunalbestyrelsen, som ligger i de der paragraffer. Så er der nogle andre paragraffer, der siger noget andet.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg vil godt starte med det sidste først. Jo, det er rigtigt. Jeg ved også godt, hvorfor en borgmester er valgt for 4 år ad gangen, for jeg har set disse regler, og det er jo naturligvis, fordi man er bange for, at hvis ikke en borgmester er valgt for hele perioden, så kan han i løbet af perioden blive udsat for et eller andet pres af et eller andet pludseligt opstået flertal, der vil have ham til et eller andet, men hvor borgmesteren er tøvende og tvivlende. Det er derfor, han er valgt for 4 år ad gangen. Derimod kan man, som hr. Aage Frandsen sikkert ved, gennemgående skifte udvalgsformænd ud i selve mødet. Så der er nogle helt andre regler.

Personlig synes jeg, det er rigtigt, at en borgmester vælges for 4 år ad gangen. Men man må så sige, at den aktuelle sag har vist os, at der altså også må være nogle muligheder for at dispensere fra den ret bestemte regel.

Med hensyn til hr. Klaus Hækkerups spørgsmål har jeg sådan set ikke andet at sige, end at hele Farumsagen begyndte at glide allerede i forrige periode, altså mens Socialdemokratiet havde regeringsmagten, hvor man så, hvorledes alt blev solgt: rensningsanlæg, skoler, plejehjem, rådhus, og jeg ved ikke, hvad det hedder alt sammen. Der blev jo sådan set lavet et indgreb, så vidt jeg erindrer helt klart, her i Folketinget, der gjorde, at kommunerne ikke fremover kunne foretage de samme dispositioner. Men hvorom alting er, mener jeg, at man allerede dengang kunne have kulegravet helt ind til benet, hvad det var Farum Kommune gjorde. Man lod bare fem og syv være lige, og det gælder også tilsynsrådet, vil jeg gerne have lov at sige.

Da vi debatterede Socialdemokratiets forslag for nogen tid siden, var hr. Klaus Hækkerup højt oppe, fordi jeg kom til at sige, at jeg syntes, at også tilsynsrådet havde sovet i timen i den her sag, men hr. Klaus Hækkerup sagde, at det havde lavet så fine redegørelser og dit og dat. Jeg har da hørt mange i den seneste tid klandre også

tilsynsrådet for dets rolle i den her sag, fordi det i den grad også har ladet fem og syv være lige, og det vil jeg faktisk også mene at det har.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Dansk Folkepartis ordfører, hr. Poul Nødgaard, talte om, at det var en enkelt ulykkelig sag i en enkelt kommune, som ikke skulle belaste alle de andre kommuner.

Jeg er helt enig i, at man selvfølgelig skal passe meget på, at nogle af de ulovligheder, der er blevet begået i Farum, ikke bruges til at lægge en masse begrænsninger på andre kommuner.

Men selve det problem, at man ved at have udliciteret og privatiseret og tvangsaktiveret i så stort et omfang har unddraget det, der tidligere lå i den offentlige forvaltning, fra demokratisk kontrol – det, at tvangsaktiverede ikke har kunnet få indsigt i deres egne forhold, det, at fagforeningerne ikke har kunnet få indsigt, det, at tilsynsmyndighederne ikke har kunnet få indsigt i de forhold, der er gældende – giver det slet ikke Dansk Folkeparti anledning til nogen som helst overvejelser om, hvorvidt man skulle se på, om den model ikke er forkert, om ikke man skulle holde op med at bruge den model i andre kommuner i stedet for at blive ved med at fremhæve Farum som foregangseksempel og mønsterkommune for andre kommuner?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Nu vil jeg godt lige sige til fru Barfod, at jeg aldrig har fremhævet Farum Kommune som en mønsterkommune. Det har jeg aldrig nogen sinde fået over min mund. Det mener jeg måske heller ikke fru Barfod sagde.

Men jeg vil godt lige sige, at jeg personlig har et meget afslappet forhold til udliciteringer og privatiseringer, og i vores folketingsgruppe er der ikke delte opfattelser, men det er sådan, at nogle går meget ind for udlicitering, nogle går behersket ind for udlicitering, nogle har et meget køligt forhold til udlicitering, og sådan synes jeg egentlig også det skal have lov at være. For det, der er rigtigt at udlicitere i én kommune, behøver jo ikke nødvendigvis at være rigtigt at udlicitere i en anden kommune.

I min egen kommune, Ringsted, er det sådan meget behersket, hvad vi har udliciteret indtil nu, og jeg er altså ikke den, der står forrest på broen med hensyn til al den udlicitering. Vi har lavet nogle enkelte gode opgaver på udlicite-

ringsområdet, og det har jeg ikke fortrudt vi har gjort, men det er altså ikke sådan, at alt for enhver pris skal udliciteres.

Jeg synes, at der også er mange gode kommunale opgaver, der egner sig bedst til at blive løst i kommunalt regi, og det har jeg heller aldrig lagt skjul på. Jeg synes også, det er herligt, at man inden for et parti kan have lidt nuancerede holdninger til sådan nogle ting som udliciteringer.

Yes, jeg mener, jeg har svaret så godt, jeg har formået.

Kl. 18.45

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er hr. Poul Nødgaards besvarelse af spørgsmålet om, hvornår der skulle være grebet ind tidligere, jeg gerne vil bede om en uddybende besvarelse af.

Da vi konstaterede, at der i Farum tilsyneladende foregik en omgåelse af lånebekendtgørelsen gennem sale and lease back-arrangementer, nedsatte den daværende regering en arbejdsgruppe, der kom med en redegørelse om, hvad det var, der foregik. På baggrund af det, hvilket jo i øvrigt er Folketinget bekendt, besluttede den daværende indenrigsminister at ændre lånebekendtgørelsen, sådan at det, at man kunne optage et lån i strid med lånebekendtgørelsens ånd, blev stoppet.

Så siger hr. Poul Nødgaard, at det burde have fået regeringen til at iværksætte en yderligere undersøgelse. Og så vil jeg godt spørge: Mener hr. Poul Nødgaard, at når man stopper en omgåelse af en bekendtgørelse, et hul i en bekendtgørelse, skal man samtidig sige: Ha, ha, i den kommune, som har udnyttet det hul, er borgmesteren nok gået ud og har lavet falske fakturaer, så nu vil vi bede politiet om at gå ind og sammenligne bilagene i kommunen og bilagene på de restauranter, hvor kommunen har spist de sidste 2 år?

Er det det, hr. Poul Nødgaard havde forestillet sig, at regeringen skulle gøre? Eller hvad er det ellers, hr. Poul Nødgaard havde forestillet sig, at man skulle gøre, efter at man havde stoppet hullet i lånebekendtgørelsen?

Og så vil jeg godt spørge: Hvorfor sagde Dansk Folkeparti ikke noget? De var da repræsenteret i Folketinget lige så vel som os andre på daværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Mit spørgsmål til hr. Poul Nødgaard gik i al sin enkelhed på, om Dansk Folkeparti slet ikke finder anledning til at overveje, om det kan være et problem, at der ikke er nogen demokratisk kontrol, når man udliciterer og privatiserer og udlejer tvangsaktiverede. Om Dansk Folkeparti ikke mener, at det er et problem, at tvangsaktiverede ikke kan få indblik i deres egne forhold, når de er udlejet til private virksomheder og arbejder i Produktionshuset for private virksomheder. Om Dansk Folkeparti ikke finder, at det er et problem, at heller ikke fagforeninger, tilsynsmyndigheder og andre kan få indblik i, hvad det er for nogle forhold.

Har det slet ikke har givet anledning til nogle overvejelser hos Dansk Folkeparti, men mener man alene, at det er et helt specifikt Farumproblem og ikke noget, man skal se på i forhold til andre kommuner?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg vil godt lige sige til fru Line Barfod, at vi jo trods alt har kommunalt selvstyre her i landet, og jeg har altså ikke planer om på grund af en Farumsag at begynde at blande mig i, hvordan Ringsted, Århus og andre kommuner vil udføre de her opgaver.

Personligt går vi jo ind for meget åbenhed, så den åbenhed, som den enkelte kommunalbestyrelse må beslutte over for forskellige organer, er jeg meget positiv over for. Men det må være op til den enkelte kommune, for det kan jo aldrig være os, der herinde skal sidde og detailregulere disse ting.

Så vil jeg sige til hr. Hækkerup: Jeg køber altså ikke helt den der argumentation med, at den tidligere regering skulle være så fuldstændig fri for ansvar i denne her sag. Det kan godt være, at hr. Hækkerup kan smide en hel masse tal og beviser på bordet, men jeg vil til min sidste dag fastholde, at hvis man i den tidligere regering var gået helt ind til benet og ind til, hvad der var foregået, havde vi fået bremset op. Så havde vi ikke stået og diskuteret Farum i dag, så havde vi gjort det, mens der var en socialdemokratisk ledet regering. Så enkelt kan det siges.

Jeg ved godt, at det piner at få sandhederne serveret lige på bordet. Det er det, der er tilfældet. Socialdemokratiet bryder sig ikke om at høre om den sag, som de burde have løst én gang for alle dengang, da den opstod, for den

opstod under den socialdemokratiske ledede regering.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg forstår hr. Poul Nødgaard sådan, at Dansk Folkeparti ikke anser det for at være et problem, at man ikke kan få indsigt i sine forhold som tvangsaktiveret; at Dansk Folkeparti ikke anser det for at være et problem, at der ikke er mulighed for demokratisk kontrol, og at offentlighedsloven ikke gælder. Offentlighedsloven har man jo ellers vedtaget, så den skal gælde i alle kommuner, og så man netop har mulighed for at føre en demokratisk kontrol med, om tingene foregår ordentligt i kommunen; så man netop har mulighed for, når man bliver opmærksom på, at der er problemer, at gå ind og undersøge det nærmere.

Jeg er helt enig med hr. Poul Nødgaard i, at der har været masser af faretegn. Der er mange borgere i Farum Kommune, der har rejst sager. Det har været fremme i pressen mange gange. SiD har som fagforening flere gange forsøgt at gøre opmærksom på problemerne, men en væsentlig grund til, at man ikke er kommet videre, er netop, at der ikke er nogen demokratisk kontrol mulig, når man ikke kan få indsigt i forholdene.

Kl. 18.50

Derfor undrer det mig, at Dansk Folkeparti slet ikke synes, det er noget problem, at der ikke er mulighed for demokratisk kontrol, når man udliciterer og privatiserer og udlejer tvangsaktiverede.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg vil godt spørge hr. Poul Nødgaard: Hvad er det for et grundlag, Dansk Folkeparti forestiller sig, at den tidligere regering skulle have gået ind og undersøgt Farum Kommune på, have stoppet det hul, der var? Der var ikke tegn for os eller for andre på daværende tidspunkt på, at der foregik noget kriminelt. Mener Dansk Folkeparti virkelig, at man skal gå ud i alle kommuner, hvor der ikke er spor skygge, nogen kan se, af, at der foregår noget kriminelt, og begynde at iværksætte undersøgelser?

Hvad er det egentlig, Dansk Folkeparti mener vi skulle have gjort dengang?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det er da godt, at det er den tredje og sidste korte bemærkning, hr. Hækkerup har haft, inden han hidser sig alt for hårdt op.

Jeg vil gerne have lov at sige og fastholde, at hvis den socialdemokratiske ledede regering var gået ind til benet i den sag, havde vi ikke haft den ulykkelige sag i dag. Det vil jeg stadig væk fastholde.

Hvad gjorde man dengang? Man vidste, hvilke kunstige konstruktioner Farum lavede med at sælge og leje tilbage og alt det dér. Og hr. Klaus Hækkerup var – det har jeg slået på tidligere – en stor forsvarende af tilsynsrådet under den forrige debat, vi havde ... (Afbrydelse). Jo, det var hr. Hækkerup, jeg kan finde forhandlingerne frem.

Men nu kan jeg se, at hr. Hækkerup alligevel i dag er af den opfattelse, at tilsynsrådet også har et kæmpeansvar i den her sag. Det har ikke levet op til det, man kunne forvente at det skulle leve op til som tilsynsråd.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg synes sådan set, at vi i fællesskab må udvise en vis forståelse for hr. Nødgaard.

Det er selvfølgelig stærkt ubehageligt, for hver gang den tidligere regering foretog et træk for at imødegå de ting, der synligt foregik i Farumarrangementer, var det jo under protest fra Dansk Folkeparti.

Det har også været interessant at lytte til Dansk Folkepartis ordførers partifælle, hr. Uno Larsson, som gik på talerstolen under den her debat lidt tidligere på dagen og roste sale and lease back, og som ikke nok med det samtidig også sagde, at hvis det er sådan, at kommunerne nu spekulerer tilstrækkeligt klogt med pengene, kan man måske tjene på, at man kan låne til 3½ pct. og kan anbringe til 7 pct. Jeg tror næsten, at det er direkte citat.

Hvad er det, der kendetegner, at man skal have en høj rente? Det er, at man tager en stor risiko. Og det er jo lige nøjagtig nogle af de ting, som Farum har været inde i. Kommuner skal ikke spekulere med borgernes penge. Det kan man gøre med sine egne. Det kan man gøre med sine egne ...

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Det var en kort bemærkning og ikke en læsesætning.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Skulle jeg nogen sinde have antydnet, at kommunerne ligesom skulle gamble med vores penge? Det mener jeg ikke at jeg på noget tidspunkt har sagt. Jeg mener, at kommunerne, og det vil jeg gerne slå fast, er til for at løse nogle fælles opgaver på det sociale og kulturelle område, inden for skolevæsenet og så fremdeles. Det er op til de valgte kommunalpolitikere hele tiden at sørge for, at der bliver administreret på en fair, en rigtig og en rimelig måde, og at man har et rimeligt skattegrundlag i kommunerne.

Derfor vil jeg da også godt sige til hr. Ole Stavad, at det er meget hensigtsmæssigt, at vi nu har fået det her skattestop – så ved jeg ikke, om det kan holde – for det kunne betyde, hvis man ser på den eksplosion, der har været i de kommunale udgifter også i relation til skatteprocenterne de seneste år, at vi nu endelig langt om længe kan få bremset den lidt ulykkelige udvikling.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Det var Dansk Folkepartis anden ordfører, hr. Uno Larsson, der gik her på talerstolen og forfægtede synspunktet, at sale og lease back var godt, og det, at man kunne spekulere tilstrækkelig klogt med pengene, var godt. Jeg kan se, at hr. Uno Larsson er kommet tilbage i salen. Det takker jeg for, for det gør, at han kan bekræfte, at min udlægning er helt præcis.

Dansk Folkeparti har selvfølgelig et problem med at støtte en regering og en politik, der betyder, at man kommer ud i transaktioner af den karakter, og som har bygget sit skattestop på den forventning, at man kunne spare en masse penge, som det viser sig, at man ikke kan spare.

Kl. 18.55

Mener hr. Poul Nødgaard, når han nu roser skattestoppet, at det skattestop skal have den betydning, at den skat, som Farum formentlig bliver tvunget til at sætte markant op, skal tages fra andre kommuner? Det er det, der ligger i skattestoppet. Bliver det med Dansk Folkepartis stemmer? Det ville da være interessant at få oplyst.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

I lighed med andre ordførere vil jeg også godt starte med at sige tak både til statsministeren og indenrigs- og sundhedsministeren for de besvarelser, der er blevet givet på regeringens vegne her i dag.

Besvarelsene taler for sig selv – taler og forklarer, at det er en sag, som regeringen er meget omhyggelig i sin varetagelse af. Man sørger for at få de relevante fakta på bordet, man får truffet de rigtige beslutninger, man har sat Farum Kommune under administration. Det er alt sammen godt og rigtigt, og jeg vil gerne på De Konservatives vegne give udtryk for tilfredshed med den måde, som regeringen har håndteret situationen på.

Man behandler sagen med meget stor alvor, og det er altså også en alvorlig sag. Det er en alvorlig sag for borgerne i Farum, som kan blive udsat for skattestigninger på et grundlag, som er helt urimeligt i forhold til, hvordan situationen burde have været i Farum.

Det er en alvorlig sag også for medlemmerne af byrådet i Farum, og så er det i øvrigt en alvorlig sag for alle de mennesker over det ganske land, som sætter meget stor pris på det kommunale selvstyre. Der kunne komme nogle følger af problemstillingen her gående i retningen af, at når der er et eller andet galt i Farum, må vi have truffet nogle dispositioner, så må vi have ændret retstilstanden for alle kommuner i landet, og det ville være helt urimeligt, hvis sagen i Farum skulle få den konsekvens.

Der skal handles på baggrund af det, der er foregået i Farum. Det kan der ikke herske nogen form for tvivl om. Men der skal ikke handles i panik. Først skal man analysere, hvad der rent faktisk har fundet sted, man skal analysere, hvad baggrunden er for, at det, der har fundet sted, rent faktisk kunne finde sted. Der er en række ting, der skal undersøges og undersøges grundigt, og når det er på plads, skal man naturligvis træffe beslutninger om, hvilke konsekvenser der skal drages af begivenhedsforløbet. Altså først analysere og undersøge, derefter drage konsekvensen – ikke omvendt.

Nu ligger der i hvert fald i den ene af teksterne til forespørgslerne her, hvor vi jo behandler to samtidig, lidt drilleri, tror jeg nok, hvor man bruger formuleringen, at Farum har været betragtet som en liberalistisk mønsterkommune. Det er vel især en eller anden form for drilleri over for partiet Venstre. Det skal jeg ikke blande mig i. Det er ikke min afdeling.

Men jeg vil da godt give udtryk for, at selv om der helt givetvis er meget, der er gået helt forkert i Farum, er der altså også nogle kommunale opgaver, der er løst på fortræffelig vis i Farum. Det er der mange der har gjort opmærksom på – også den tidligere regering. Her tænker jeg ikke mindst på den indsats, der er gjort for integration af flygtninge/indvandrere i Farum Kommune. Her har andre kommuner kunnet lære meget.

Det er også, hvordan man i Farum har draget omsorg for, at ledige kom i beskæftigelse, hvordan man fik aktiveret eksempelvis kontant-hjælpsmodtagere, og der er heller ingen tvivl om, at det, man der har gjort i Farum, også har været til inspiration for en række andre af landets kommuner. Jeg synes, det er rimeligt at påpege dette midt i al bedrøveligheden over det, der er gået galt.

Kl. 19.00

Der stilles jo en række krav til driften af en kommune, men i hovedtræk er det vel, at selvfølgelig skal en kommune overholde landets love. En kommune skal have orden i økonomien, der skal være en balance mellem de skattefinansierede udgifter på den ene side og på den anden side kommunens skatteindtægter, og hvad der ellers er af indtægter f.eks. fra de generelle tilskud. Denne balance skal være til stede, og så skal man også derudover sørge for, at man har en rimelig likviditet.

Hvis vi ser på forholdene i Farum, ja, så er der meget, der tyder på, at reglerne ikke har været fulgt, at lovgivningen ikke har været fulgt, at der er – og det er vist endda diplomatisk sagt – uorden i økonomien, og der er i hvert fald en katastrofal mangel på likviditet, hvor man slet ikke lever op til de regler, der er gældende for, hvor mange penge man skal have i kassen.

Det er tilsyneladende situationen, og det siger sig selv, at vi i Folketinget har et rimeligt krav på at få undersøgt nøje, hvad der rent faktisk er foregået i Farum Kommune.

Og der er så sat en række undersøgelser i gang, bagmandspolitiet er inde i billedet, tilsynsrådet er inde i billedet, Indenrigsministeriet følger udviklingen meget, meget nøje, hvortil kommer de undersøgelser, som bliver sat i værk på Farum Kommunes eget initiativ.

Det har været formuleret mange gange på den måde, at hver en sten skal vendes, det er blevet brugt så mange gange, at man næsten kan blive træt af den formulering, men meningen er

jo god nok. Vi skal have fuldstændig kortlagt, hvad der rent faktisk er sket i Farum.

Når det så er tilfældet, så skal vi i gang med at analysere, hvad det så er, vi muligvis skal træffe af foranstaltninger her fra Folketingets side for at forhindre, at noget tilsvarende kan ske igen i en anden kommune. Det er jo dybt utilfredsstillende, at vi har et system med tilsynsmyndigheder, men i realiteten var det jo dagbladet B.T., der fik sat skub i det hele. Hvis dagbladet B.T. ikke var begyndt at skrive deres artikler, så havde situationen i dag i Farum vel været, at man blot havde kørt videre som hidtil.

Jeg mener ikke, det kan være tilfredsstillende for Folketinget, med al mulig respekt for den frie og demokratiske presse, som har deres opgave at løse, ganske klart, at tilsynet med kommunerne skal varetages af dagbladet B.T. eller af andre. Vi må have et system med tilsyn, der kan gribe ind, når der er et eller andet, der kører skævt, som det er sket i Farum.

Vi skal have overvejet, om der er sket svigt i kommunalbestyrelsen, vi skal have overvejet, om et mindretal i en kommunalbestyrelse skal have mulighed for at stille større krav om åbenhed, om at få alle oplysninger frem i de enkelte sager, som man behandler i en kommunalbestyrelse. Vi skal nok også have overvejet, om der skal ske ændringer i de regler, der ligger i styrelsesloven om, hvordan et flertal i en kommunalbestyrelse kan suspendere en borgmester.

Nu sker det formentlig i Farum, efter hvad der er optræk til lige nu, men jeg synes nok, det er en overvejelse værd, om de regler nu også er helt, som de skal være, eller om der skal være bedre muligheder for, at flertallet i en kommunalbestyrelse kan gribe ind, hvis der er en borgmester, der kører helt ud ad tangenten.

Er der noget omkring revisionen, kommunalbestyrelsens adgang til revisionsrapporter, der skal endevendes, hvad med tilsynsrådet? Der har regeringen jo givet udtryk for, at man vil fremsætte ny lovgivning omkring de kommunale tilsynsråd, og det er også noget, der skal vurderes i lyset af begivenhederne i Farum, og man må vel også vurdere, om den administrative praksis, der er i Indenrigsministeriet, også er fuldt tilstrækkeligt i forhold til at håndtere sådanne problemer, som der er opstået i Farum.

Men som sagt, først skal vi undersøge, derefter skal vi drage konsekvensen og ikke omvendt. Og jeg kan sige på Det Konservative Folkepartis vegne, at vi bakker fuldt ud op om den linje, som regeringen har anlagt i den sag. Vi er

helt trykke ved den måde, som indenrigs- og sundhedsministeren griber tingene an på, men dermed er sagen ikke slut. På et tidspunkt skal vi som folketing ind og vurdere, hvad der skal ske af regelændringer, simpelt hen for at undgå at noget tilsvarende kan ske fremover.

Kl. 19.05

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg kunne forstå på De Konservatives ordfører, hr. Knud Erik Kirkegaard, at også De Konservative mener, at der fortsat er positive ting, som andre kommuner bør lære af i Farum Kommune, og jeg har også bemærket mig, at i regeringens integrationsudspil fra 5. marts 2002, altså længe efter, at Farumskandalen begyndte at rulle for alvor i pressen, fremhæver man på side 6 nederst stadig Farum Kommune som et eksempel, andre kommuner kan lære af.

Jeg vil gerne høre, hvad det helt præcist er, De Konservative mener, at andre kommuner skal gøre magen til Farum. Hvad er det helt præcist omkring aktivering og integration, man foreslår, at andre kommuner skal gøre tilsvarende? Er det tvangsaktivering, de andre kommuner i større omfang skal gøre brug af, og udlejning til private firmaer, så man ikke kan få indsigt i sine egne forhold? Er det det, der er forslaget, at andre kommuner også skal gøre i større omfang?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg vil gerne sige til fru Line Barfod, at når man har færdedes i den kommunale verden i en årække, er der ikke skygge af tvivl om, at der er hentet meget inspiration i Farum.

Jeg har selv som kommunalpolitiker hentet inspiration i Farum. Farum var nogle af de første, der for alvor gik i gang med ikke blot at lade de ledige sejle deres egen sø, men tage hånd om det, sørge for, at de kom i en eller anden form for beskæftigelse, helst naturligvis endende med fuld beskæftigelse. Der har Farum været en foregangskommune, og det kan fru Line Barfod såmænd lige så godt erkende.

Så bruger fru Line Barfod, jeg ved ikke hvor mange gange under denne her debat, udtrykket tvangsaktivering. Jeg ved egentlig ikke rigtig, hvad forskellen er på aktivering og tvangsaktivering, men det kan fru Line Barfod måske gøre rede for her.

For mig er det endda pligt, hvis man modtager en offentlig ydelse, så også at gøre en indsats

til gengæld herfor, og når man bliver aktiveret, er det jo ikke for at blive straffet, så er det for at blive hjulpet i gang med beskæftigelse, og det er jo ikke det værste, man kan gøre over for mennesker.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg vil meget gerne gøre rede for forskellen på tvangsaktivering og aktivering: Der er den meget store forskel, om man får et tilbud, som man kan tage imod, om at få mulighed for at komme i arbejde på ordentlige løn- og arbejdsvilkår, eller om man bliver tvunget under trusler om sult til, at man skal tage imod den beskæftigelse, som kommunen kommer med. Der er den meget store forskel, at man som tvangsaktiveret i Farum Kommune ikke har indsigt i sine egne forhold og ikke har indsigt i de aftaler, der er med private firmaer, at fagforeningen ikke har nogen mulighed for at få indsigt i det.

Hvis man derimod er ansat på normale løn- og arbejdsvilkår, har man indsigt i sine egne forhold, og ens fagforening kan hjælpe én, hvis der er problemer, og kan føre overenskomstforhandlinger osv., kan se på, hvordan forholdene er.

Det kan man ikke, hvis man er tvangsaktiveret, og jeg kan ikke forstå, at det er konservativ politik, at man ikke skal kunne have indsigt i sine egne forhold, at ens fagforening ikke skal have mulighed for at se nærmere på forholdene.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Nu kan jeg forstå, at det, fru Line Barfod betragter som tvangsaktivering, er det, der foregår i alle landets kommuner, på alle landets arbejdsformidlere i henhold til landets lovgivning, nemlig at man har pligt til at stille sin arbejdskraft til rådighed, hvis man ønsker at modtage enten kontanthjælp eller arbejdsløshedsdagpenge.

Det er så det, man får lov til af arbejdsformidlingen og af kommunerne. Det kan jeg godt sige, at det er der ikke noget som helst forkert i. Jeg troede, at det var et eller andet specielt, der var opfundet i Farum, som fru Line Barfod opponerede imod. Nu kan jeg så forstå på fru Line Barfods udtalelser, at det er den ganske almindelige form for aktivering, som har det formål at hjælpe mennesker i arbejde, i beskæftigelse, og det er da ikke det værste, der kan ske for et menneske, at man kommer i arbejde.

Kl. 19.10

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det er rigtig godt at komme i arbejde. Jeg kender utrolig mange, også aktiverede og tvangsaktiverede, der gerne vil i arbejde. Men det er bare ikke det, de får tilbudt. Der er jo ingen, der ville have nogen som helst problemer, hvis man kom og tilbød arbejde på ordentlige løn- og arbejds-vilkår.

Det, der er problemet, er, at man tvinger folk under trussel om sult til at sidde og lave forskellige ting, f.eks. sidde og pakke sutter eller dyrefoder eller andet i et produktionshus. Og jeg kan stadig ikke forstå, at De Konservative mener, at den måde, man gør det på i Farum, hvor man ikke har indsigt i sine egne forhold, er den rigtige måde at gøre det på og noget, man synes skal udbredes til andre kommuner.

Det er jo derved, Farum så, kan man sige, forhåbentlig adskiller sig fra andre – jeg håber ikke, der er andre kommuner, der gør tilsvarende – ved at man ikke har mulighed for at få indsigt, at der ikke er nogen demokratisk kontrol fra nogen med de aftaler, der indgås. Det er det, jeg gerne vil høre, om man synes skal udbredes til andre kommuner.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jamen aktiveringsreglerne er forlængst udbredt til alle landets kommuner i henhold til dansk lovgivning. Skiftende regeringer har appelleret til kommunerne om: Bliv dog dygtigere til at aktivere jeres kontanthjælpsmodtagere, så de får en fair chance for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Det er det, man har gjort i årevis med skiftende held. Nogle kommuner har været bedre til det end andre.

Men det, som fru Line Barfod her opponerer så voldsomt imod, betragter vi andre altså som en hjælp til, at de ledige kan få fodfæste på arbejdsmarkedet. Og det vil jeg igen sige, det betragter vi som noget positivt og ikke som noget negativt.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Marianne Jelved som ordfører.

Marianne Jelved (RV):

Først vil jeg gerne sige tak til regeringen for svarer på de to forespørgsler.

Det Radikale Venstre er enige i, at det er for tidligt at drage egentlige konsekvenser af Farumsagen som sådan. Den proces, der er i gang

nu – og jeg vil bl.a. pege på Indenrigsministeriet, der nu har sat Farum Kommune under administration – må jo føre til en kortlægning af økonomien i Farum Kommune og af de pengestrømme, der er foregået, og som foregår. Men der er selvfølgelig ingen tvivl om, hvilket debatten i dag også bekræfter, at der er forhold at lære af, når Farumsagen er afdækket.

For en del år siden hævdede Farum Kommune skatten med 1,7 pct., og borgmesteren, Peter Brixtofte, gav daværende finansminister Mogens Lykketoft skylden for den nødvendighed, som han udtrykte det. Når jeg tager den frem nu, er det, fordi allerede dengang gav det anledning til meget debat om, hvor uigennemskuelig en kommunes økonomi er og dermed også begrundelsen for, at man skal hæve skatten på et givet tidspunkt, og hvad der er årsagen til det.

Jeg mener helt klart, at noget af det, der ligger bag ved den situation, som Farum Kommune er havnet i, er, at det ikke er muligt med det nuværende regelsæt at gennemskue de økonomiske forhold i en kommune. Det kan godt være, der er nogle eksperter, der kan, men borgerne kan ikke som helhed. Men det får vi klarlagt.

Bagmandspolitiets arbejde fører jo også på et tidspunkt til en belysning af mulige ulovligheder, og mennesker, der begår ulovligheder, uanset om de er politikere eller ikke, kan man jo desværre ikke gardere sig imod. Men vi må se, hvad det er for overtrædelser af gældende lovgivning, det vil vise sig der er foregået. Vi kan ikke dømme nogen, før sagen er gået sin gang efter retssystemet i Danmark.

Tilsynsrådets arbejde er sandelig blevet intensiveret, bl.a. ved at tilsynsrådet nu begynder at bruge de midler, som de faktisk har, og de bruger dem ganske massivt. Jeg tror, der er mange borgere i Farum, der er forbavsede over, at det sker nu. Det kan og bør også føre til overvejelser om at give borgerne bedre muligheder for at følge deres sag. Jeg tror, at mange folketingsmedlemmer har fået henvendelser igennem den senere tid om borgere, der mener, de har gjort opmærksom på alle mulige forhold igennem årenes løb, uden at der er kommet noget ud af det. Det giver selvfølgelig også folketingsmedlemmer, inklusive mig selv, noget at tænke over.

Kl. 19.15

Men i 1997 nedsatte den daværende regering, og det er sådan til trøst for Dansk Folkepartis ordfører, jo et klageudvalg, som havde til formål at belyse de historisk betingede tilsyns- og klagemuligheder, som er i den kommunale sektor,

og at give borgerne – det var et af formålene med at nedsætte det klageudvalg, som har afgivet betænkning, der i øvrigt hedder »Statens tilsyn med kommunerne« – et mere effektivt og overskueligt klage- og tilsynssystem. Dette sidste er direkte citeret fra kommissoriet.

Så hele problemstillingen om borgernes muligheder for at gennemskue både dem, de har valgt, og økonomien og forholdene i en kommune – de afgørelser, byrådene og forvaltningerne kommer med – har vi til gode at se forbedrede, og der er jeg meget tilfreds med, at indenrigs- og sundhedsministeren nu for anden gang fra Folketingets talerstol, i hvert fald hvor jeg har hørt det, har bekræftet, at der kommer et lovinitiativ på baggrund af klageudvalgets betænkning.

Det er også klart, at byrådet som sådan har handlemuligheder og ansvar, og byrådet er, som alle ved og kan følge det i pressen, nu i gang med at bruge disse muligheder. Igen, ligesom omkring tilsynsrådet, kan man undre sig over, at de muligheder ikke er blevet brugt før. Jeg tror også, at der er adskillige partier, der har været involveret i de afgørelser, der er truffet i byrådet. Det er ikke kun ét parti, der har ansvar. Det er faktisk byrådet som sådan og de partier, det repræsenterer.

Pressen har gjort sit for at få sagen åbnet. Jeg tror, det er fremgået også af B.T.'s reportager, at det er embedsmænd, der er kilder i mange af sagerne. Embedsmændene spiller selvfølgelig også en rolle i denne sag, og jeg kan ikke lade være med med en vis ironi – det er ikke, fordi den sag skal rejses nu – at minde om, at vi jo også har en debat til gode om brug af embedsmænd, som vi ikke har fået ført på grund af valgkampen, men den håber jeg kommer op på et tidspunkt, selv om vi har fået en ny regering. Det var i hvert fald de partier, der var meget opsat på den sag for ikke så længe siden.

Så må jeg sige, at det er en udmærket idé, som Det Radikale Venstre gerne vil støtte regeringen og indenrigs- og sundhedsministeren i, at nedsætte et udvalg med Jens Peter Christensen som formand med udgangspunkt i klageudvalgets betænkning for at se på en række forhold, som blev nævnt. Det går jeg ud fra at Kommunaludvalget muligvis får lejlighed til at drøfte med ministeren, for man kunne jo måske overveje at komme med ideer til, hvad et sådant udvalg kunne arbejde med.

Der er også et finansieringsudvalg, der sidder og arbejder med udligningsordninger m.v. omkring kommunerne, og der skal jeg igen opfor-

dre indenrigsministeren til at prøve, om det ikke var muligt at få det finansieringsudvalg til også at se på en forenkling af systemet, uanset at det må kræve mange og lange overgangsordninger, så vi får en mere gennemsigtig finansiering af kommunernes økonomi.

I Det Radikale Venstre mener vi, det er vigtigt, at de instanser, som er valgt, og som har til opgave på forskellige måder at varetage deres ansvar og deres opgaver også i forhold til Farumsagen – det er Farum Byråd, det er Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt, det er Indenrigsministeriet med ministeren i spidsen, det er politiet – skal holdes fast på de opgaver og det ansvar.

Men det er klart, at også Folketinget må stille krav om at kunne følge sagen, ikke ved forespørgsler en gang om ugen eller noget i den retning, men jeg kunne opfordre ministeren og regeringen, regeringspartierne, til at overveje, hvordan Kommunaludvalget var i stand til at følge de undersøgelser, der pågår: Om vi skal gøre det via samråd jævnligt, eller vi skal finde en anden form? Men jeg tror, det er vigtigt for processen, at Folketinget også er involveret i forløbet.

Forestillingen om, at en kommune kan og bør drives som en virksomhed, tror jeg er en farlig forestilling og en farlig retorik. Borgmestre, byrådsmedlemmer og folkevalgte bør ikke være indkøbschefer. Når jeg bruger det billede, så er det, fordi det er Farumborgmesteren selv, der har brugt det for mindre end en måned siden eller godt og vel for en måned siden, i det nye år i hvert fald, ved et større arrangement arrangeret af Det Radikale Venstre.

Jeg tror, at vi er nødt til også at se på fremtidige muligheder for, hvordan vi driver den offentlige sektor effektivt, men på betingelse af, at det er gennemskeligt, og at det er muligt at føre offentlig kontrol og have offentlig indsigt med det, der sker. Det er jo ofte, at kontrakter osv. bruges som begrundelse for, at der ikke er mulighed for at få offentlig indsigt. Det er et problem, som vi er nødt til at finde en løsning på.

Kl. 19.20

Der er én ting, der står fast, hver gang vi taler om den offentlige sektor, kommunernes opgaver og arbejde: Det er skatteborgernes penge, det drejer sig om. Det er ikke risikovillig kapital, der kan bruges på en hvilken som helst måde. Det tror jeg heller ikke, at der er politisk uenighed om. Måske tværtimod. Men der er ikke nogen

andre til at betale de udgifter, en kommune afholder.

Det betyder også, at der ikke er nogen nemme veje. Ydelser og investeringer er ikke gratis, og jeg mener også, at det er på sin plads på et tidspunkt at diskutere, ikke i dag, men i den kommende tid, alle de forhold, der nu er sat i gang, og som vi venter på at kunne arbejde med. Det er også vigtigt at diskutere den offentlige sektor og kommunerne. Vi må sikre, at regelsættet er på en sådan måde, at ingen af de handlinger, der foretages, kan unddrage sig offentlighedens indsigt og kontrol.

Jeg tror – for at slutte af med det – at der er brugt flere penge i Farum Kommune, end der har været indtægter til. Det har man forsøgt at løse på forskellige måder. Man har måske endda haft en forestilling om, at man kunne løse det ved at investere på en måde, så kommunen kunne skaffe sig midler til de almindelige opgaver i kommunen.

Måske er det dét, der er baggrunden, det ved vi ikke – jeg forlanger ikke noget svar fra regeringspartierne ordførere eller noget i den retning – men jeg peger bare på, at den tankegang, at man kan investere sig til en finansiering af faste udgifter og opgaver, altså er et problem, fordi det ikke er risikovillig kapital, man arbejder med.

Det er borgernes skattepenge, vi taler om, og det er dem, der i sidste instans skal betale regningerne. Hvis ikke engang de har mulighed for at gennemskue det, så har vi et problem.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg skal ikke forlænge debatten voldsomt, da meget jo er blevet sagt af ordførerne for forespørgerne, men blot komme med to bemærkninger.

Den ene bemærkning er et forslag, som vi agter at fremsætte, som netop bygger på den situation, hvor et byråd gør noget helt andet end det, som vælgerne havde forventet af det. Der synes vi, at det, der har været fremme om, at man skal kunne udskifte borgmesteren, i virkeligheden er et meget begrænset forslag.

Vi må indrømme, at vi ikke er helt trygge ved, at et forslag, der går ud på, at man kan skifte borgmester i valgperioden, er særlig hensigtsmæssigt. Det kan vi forudse vil føre til mange studehandler.

Derimod mener vi, at der i et forslag om, at et stort – og det skal selvfølgelig være meget stort –

antal borgere gennem en borgerindsamling af underskrifter kan få udløst et nyvalg til byrådet, er meget mere musik.

Vi må ærligt sige, at vi, hvis vi ser på Farum i dag, synes, at det, frem for at begynde at lave nye borgmesterkonstitueringer på baggrund af folk, der er valgt på noget helt andet end det, de nu siger, ville være mere rimeligt at give borgerne i Farum mulighed for at træffe en beslutning om, hvem de mener skulle repræsentere dem i den resterende byrådsperiode.

Den anden bemærkning, som jeg vil komme med, er, at vi ikke har det godt med, at denne her diskussion meget kommer til at handle om hr. Peter Brixtofte, og at hr. Peter Brixtofte nærmest er blevet gjort til Det store dyr i Åbenbaringen. For hvis det bare var hr. Peter Brixtofte og kun ham, så kunne det her jo ikke lade sig gøre. Det kunne ikke lade sig gøre.

Derfor er virkeligheden jo også, at når det kunne ske, så er det, fordi der er mange, der har medvirket til det på den ene eller den anden måde gennem tiderne, direkte eller indirekte. Der er mange, der har klaget. Borgere i Farum har klaget. Der har været skrivelser i pressen, som skulle advisere om, at der var noget galt.

Vi har set en fagforening, SiD, som har forsøgt at få sagen taget op, men den er blevet mødt over en bred bank af en mur. Senest i B.T. har vi set en Venstremand, Lars Gram, som var medlem af byrådet frem til årsskiftet, som siger følgende: Venstre vandt kommunalvalget i november, men alle Venstrefolkene i byrådsgruppen ved, at valgsejren bygger på løgn, bedrag og fortæelser.

Det siger Lars Gram, der så gennemgår, på hvilke punkter han mener, at det er tilfældet.

Kl. 19.25

Så er det jo lidt underligt, at det lige pludselig er hr. Brixtofte alene, der skal stå med ansvaret, og det er lidt underligt, at der lige pludselig kan være folk, der siger, at nu er der så et nyt flertal, hvor en del af de, der er valgt, går fri, selv om de altså ifølge Lars Gram måtte vide, at der var noget galt, fordi de har siddet til møder, hvor det er blevet oplyst.

Det er også baggrunden for, at vi ikke ønsker at fokusere på hr. Peter Brixtofte. Vi ønsker at fokusere på det, som er baggrunden for problemerne, nemlig den liberalistiske samfundsmode. Det er baggrunden for, at vi ønsker at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Udviklingen i Farum Kommune demonstrerer tydeligt den liberalistiske samfundsmodels falit. Den har ført til afvikling af demokratiet, økonomisk nedtur og udbredt korrupsion. Hensynet til private virksomheders indtjeningsmuligheder sættes over hensynet til borgerne – ikke mindst de arbejdsløse.

Ved uldliciteringer, privatiseringer og udlejning af tvangsaktiverede til private firmaer forsvinder den demokratiske kontrol, blandt andet fordi hverken politikere, presse eller de involverede borgere kan få aktindsigt i indgåede aftaler.

Derfor tager Folketinget afstand fra en sådan liberalistisk samfundsmodel.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 28).

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Bodil Kornbek (KRF):

Jeg vil også gerne starte med at takke ministrene for deres svar på F 23 og F 25, og så vil jeg sige ligesom hr. Søren Søndergaard, at jeg ikke vil forlænge debatten yderligere og voldsomt. Så ganske kort og præcist:

Farumsagen er jo ganske speciel, og jeg synes faktisk, at den er så speciel, at det er et spørgsmål, om den siger meget om, hvordan det kommunale selvstyre i Danmark fungerer sådan i almindelighed. Men vel, det er selvfølgelig vigtigt at se på de problemstillinger, Farumsagen har medført.

Der har jo ikke ligefrem været vist handlekraft i håndteringen af problemerne. Tværtimod virker det jo, som om det har været særdeles vanskeligt at tackle situationen.

Situationen i Farum har jo også skærpet agtpågivenheden over for de komplikationer, der efterhånden har vist sig, og i lyset at det kan en reform af det kommunale tilsyn være påkrævet.

Den tidligere regering, ved jeg, men også den nuværende regering, hvilket jeg nemlig kan forstå på indenrigsministeren, har lovet at se på en reform af det kommunale tilsyn, og det er ganske vist, at det arbejde er mere aktuelt nu end nogen sinde, og i det arbejde vil det være naturligt at inddrage erfaringerne fra Farum.

Når det nu gælder disse alvorlige problemstillinger i Farum Kommune, så er der jo nu sat en række undersøgelser i gang, og i Kristeligt

Folkeparti har vi den klare holdning, at vi vil vente og se resultatet af disse undersøgelser, og dernæst vil vi forholde os til resultatet og de konsekvenser, der vil være i den forbindelse.

Altså følger vi sagen i Kristeligt Folkeparti, lige så vel som mange andre gør det, og så vil vi vente og se på problemstillingerne, når de bliver klarlagt. Og vi vil selvfølgelig gerne være med til også at arbejde videre med en reform af det kommunale tilsyn, nogle ændringer, der vil være til gavn for selvstyret generelt. Er det et udvalg, som ministeren ønsker at nedsætte, så vil vi såmænd også gerne støtte dette.

Det var kort og præcist.

Kl. 19.30

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg vil gerne kvittere for, hvad jeg faktisk har oplevet som en god, indholdsrig, fremadrettet og også perspektivrig debat. Så fraregner jeg de mere finurlige slag under bæltstedet, de indlæg, der har været af mere ideologisk, polemisk karakter, men indregner så til gengæld alt, hvad der er sagt omkring de dilemmaer, som denne sag rejser omkring det, man kunne kalde det rigtige balancepunkt mellem et levende kommunalt selvstyre på den ene side og så det store fællesskabs berettigede krav om indsigt og kontrol på den anden side. For det er jo dybest set den balance, vi skal forholde os til, hvis vi ser det her i et fremadrettet perspektiv.

Det var flere af ordførerne inde på. Hr. Ole Stavvad sagde direkte et sted i sit indlæg, at det vigtigste er at holde balancen. Hr. Poul Nødgaard sagde i sit indlæg: Det er vigtigt at se fremad; jeg havde hellere set debatten i et bredere kommunalpolitisk perspektiv; det er ulykkeligt for det kommunale selvstyre. Fru Marianne Jelved, hr. Jens Rohde, hr. Knud Erik Kirkegaard og flere andre ordførere kom med lignende udsgn. Og jeg er meget, meget enig.

Kommunestyret i Danmark hviler jo i virkeligheden på to helt grundlæggende ting, nemlig for det første, at der er et levende lokalt demokrati, som er præget af åbenhed og engagement og deltagelse, hvor aktørerne udnytter de rettigheder, de har, men også står ved de pligter, de har, og for det andet den helt grundlæggende idé om, at kommuner er offentlige myndigheder, som af egen drift overholder landets lovgivning; af egen drift formidler de informationer omkring kommunens økonomi m.v., som det lo-

kale samfund og det omkringliggende samfund har krav på.

Derfor skal man jo også i et fremadrettet perspektiv tænke sig grundigt om, før man inspireret af denne sag binder landets kommuner, som de er flest, ind i snærende bånd og procedurekrav.

Der er grund til at lade eftertanken melde sig i det fremadrettede perspektiv. Derfor vil jeg også gerne på regeringens vegne takke for den store opbakning, der har været i debatten, til det initiativ, som jeg har taget ved at aftale med Jens Peter Christensen, at han nu sættes i spidsen for et udvalg, der i kølvandet på den betænkning, der har været nævnt i flere omgange om det kommunale tilsyn, skal se tingene i det videre perspektiv, som Farumsagen rejser, ikke alene spørgsmålet omkring tilsynets indretning og kompetencer, men også spørgsmålet om de spilleregler, der er i den kommunale styrelseslov, bl.a. de enkelte byrådsmedlemmers mulighed for at agere. Tak for opbakningen til det initiativ.

Jeg vil gerne sige – det var fru Marianne Jelveld, der rejste spørgsmålet – at jeg meget gerne vil i dialog med Folketingets politiske partier om den nærmere tilrettelæggelse af dette arbejde. Og jeg vil derfor i forlængelse af debatten her i dag tage initiativ til at indkalde Folketingets partier ved kommunalordførerne til et møde for nærmere at diskutere rækkevidden af det initiativ, jeg her har taget.

Tilsvarende – og det var også fru Marianne Jelveld, der rejste det spørgsmål – kunne man så ved samme lejlighed diskutere, under hvilken form vi løbende kan informere Folketingets Kommunaludvalg, Folketingets partier om de skridt, der tages i relation til Farum Kommune i den genopretningsplan, som er nødvendig.

Jeg er meget enig med fru Marianne Jelveld i, at åbenhed tjener denne sag. Det bidrager jeg gerne med, og derfor vil jeg straks i morgen finde et tidspunkt i kalenderen og indkalde kommunalordførerne til et sådant møde.

Kl. 19.35

For som sagt er det vigtigt, at eftertanken melder sig, at der bliver tid til at reflektere over, om det nu er reglerne, der er noget galt med, eller det er aktørerne, der skulle spille efter reglerne, der er noget galt med.

Det siger jeg også i en kommentar til hr. Aage Frandsen, som replicerede på de betragtninger, jeg selv gjorde mig og har gjort mig tidligere omkring kommunalbestyrelsesmedlemmernes rettigheder og pligter, hvor hr. Aage Frandsen

sagde, at kommunalbestyrelsen er et flertal. Det er jo ligesom i Folketinget, blev der sagt. Nogle spørger: Hvorfor gør I ikke noget ved det inde i Folketinget? Jamen vi er i mindretal.

Til det må jeg jo sige, at selv om man er et mindretal i Folketinget – det kan jeg da huske, længere væk ligger det ikke – sidder man jo ikke bare på hænderne. Så tager man jo initiativer. Man tager også initiativer nogle gange, selv om man ved, at det fører ud i intethed forstået på den måde, at man ikke får vedtaget sine forslag. Det er den måde, man dokumenterer handling på. Det er sådan, man går ind i det politiske rum ved at bruge det rum med de muligheder, der er for at trykke på knapper, for at rejse forespørgsler, for at fremsætte beslutningsforslag, for at fremsætte lovforslag.

Og det er jo præcis den samme fordring, vi må have til landets kommunalbestyrelsesmedlemmer i samfulde landets kommunalbestyrelser, at de ikke bare på forhånd giver op og siger: Jeg er kun et mindretal, jeg vil end ikke ulejlige mig med at bede om at få en sag på dagsordenen; jeg er kun et mindretal, jeg kan se, at borgmesteren har aflyst samfulde byrådsmøder det næste kvartal, det må jeg så bare tage til efterretning. Nej, sådan skal det ikke være. Der følger pligter med rettighederne, herunder også pligten til at bruge de værktøjer, man som individuelt kommunalbestyrelsesmedlem har, til det yderste. Så kan man muligvis blive bragt i den situation, hvor det ikke rækker, fordi man er et mindretal, men det afskærer altså ikke en fra at prøve.

Jeg siger ikke det her for at starte nogen stor debat, og jeg siger det slet ikke for at prøve på at placere et ansvar hos nogle mindretalspolitikere, hverken i den kommune, vi konkret har som udgangspunkt for diskussionen her i dag, eller i andre af landets kommuner, men blot for at betone, at denne debat, vi har haft i dag, jo i virkeligheden også understreger, hvad der er nerven i det kommunale selvstyre, nemlig at de, der er aktører i det kommunale selvstyre, skal handle, og de skal handle i det politiske rum, ikke uden for det politiske rum.

Derfor er det også oplagt – og det forstår jeg at der er bred opbakning til – at vi i forbindelse med at lade eftertanken melde sig også får set på: Er der så de rigtige værktøjer til kommunalbestyrelsens medlemmer, hvad enten det er kommunalbestyrelsesmedlemmer, som de er flest, eller kommunalbestyrelsesmedlemmer som mindretal eller endda det helt lille mindre-

tal, det ene kommunalbestyrelsesmedlem, der er i opposition? Skal vi lave nogle formkrav, der gør, at kommunerne, administrationen, borgmesteren ex officio er forpligtet til at levere et sæt økonomiske oplysninger, der overholder nogle bestemte standarder, sådan at man kan følge med og være på omgangshøjde? Det er jo et af de spørgsmål, der melder sig, og som vi nu altså får noget tid til dels at få analyseret og dels diskuteret med henblik på, at vi i næste samling kan forholde os til et egentligt lovgivningsinitiativ.

Nu er der jo to spor fremefter i det, der har været perspektivet for denne debat, nemlig den økonomiske situation i Farum Kommune, og hvad vi kan lære af den. Det ene spor er jo det, vi er trådt ind på ved at sætte kommunen under administration, hvor jeg har en forventning om, at vi ret hurtigt, hvis kommunen svarer inden for den tidsfrist, vi har givet kommunen, og hvis kommunen svarer tilfredsstillende og uddybende på de spørgsmål, vi har stillet, vel allerede i forbindelse med det næste møde i ministeriet kan have et overblik over, hvor galt det egentlig er fat, for det er jo forudsætningen for at kunne formulere den genopretningsplan, som jeg ved tidligere lejligheder har sagt – jeg vil også gerne sige det her – formentlig indebærer, at man skal skruer på alle knapper på én gang, både på udgiftssiden, på indtægtssiden, på jordsalgssiden og på det, man kunne kalde Indenrigsministeriets tålmodighed og langmodighed, hvor lang en periode vi vil acceptere at kommunen skal genoprettes over.

Der var et spørgsmål i den forbindelse fra hr. Poul Nødgaard om de 600 mio. kr., altså den deponeringsforpligtelse, som tilsynsrådet har konstateret knytter sig til anlægget af Farum Park og Farum Arena. Hvordan ender det, skal de deponere? spurgte hr. Poul Nødgaard. Til det må jeg jo sige, som jeg også sagde i mit første indlæg, at det kan jeg ikke svare på i talende stund.

Kl. 19.40

Det formelle i den sag er, at tilsynsrådet har konstitueret deponeringspligt. Hvis kommunen er uenig, og det må man forstå, efter hvad jeg har lagt ører til, at kommunen er, så kan kommunen anke. Når kommunen har anket, vil vi undergive den anke en god og seriøs sagsbehandling, som vi vil gøre det i alle andre situationer.

Problemstillingen her er nemlig den, at Farum Kommune jo øjensynlig er uenig i, at der overhovedet er en deponeringsforpligtelse. Det

vurderer vi så. Det er jo, som jeg har sagt det tidligere, en rent juridisk vurdering. Uanset hvad nogle tidligere har ment om lånereglerne, skal de dispositioner, der er foretaget i Farum, jo holdes op mod de låneregler, der gælder. Det er ren jura. Der er sådan set ikke noget rum til politik.

Fører den vurdering til, at Indenrigsministeriet er enig i, at der er en deponeringspligt, ja, så skal kommunen som udgangspunkt deponere, og så kommer det relevante spørgsmål: Hvordan skal man deponere penge, man ikke har? Det spørgsmål kan besvares ved at sige, at det jo betyder, at det beløb så i givet fald skal regnes ind som en deponeringsforpligtelse i den forstand, at det altså forværrer det teoretiske underskud i kassen – kan man kalde det – og dermed vil det gøre udfordringen med at få genoprettet kommunen det større.

Den sag behandler vi lige efter bogen, og derfor er det selvfølgelig også oplagt, at den sag skal være endeligt afklaret, før man kender omfanget af de problemer, der skal løses. Man kan vel sige det på den måde, at den sag skal være afklaret, før vi ved, hvor højt det bjerg af problemer, der findes i Farum, er. Hvor langt der er fra toppen, når vi skal kravle ned igen, ned i mere gunstige omgivelser.

Men som sagt er det en sag, der håndteres helt efter bogen, og jeg vil meget gerne medvirke til at finde en form, der gør, at Folketingets Kommunaludvalg – da sagen har en særlig karakter – har en løbende, fornuftig indseende i, hvad det er for et opklaringsarbejde, der finder sted, og hvad det er for nogle dispositioner, der træffes i ministeriet i så henseende.

Det andet spor, der nu melder sig i det fremadrettede perspektiv, har jeg nævnt og skal ikke bruge mange ord på at gentage, og det er så det udvalgsarbejde, der sættes i gang med Jens Peter Christensen som formand. Jeg tror, det er vigtigt, at vi bruger noget tid på nu med hinanden at diskutere den præcise rækkevidde af det udvalgsarbejde og ikke mindst på det tidspunkt, hvor udvalget så afslutter sit arbejde, at vi bruger noget tid med hinanden på at diskutere, hvad det så kan give anledning til af ny lovgivning.

Jeg er meget enig i det, jeg fornemmer har været den røde eller den blå tråd i denne debat, nemlig at en enkelt svale gør ingen sommer. Nok skal vi håndtere den her sag offensivt og effektivt, men vi skal altså også have respekt for kommunestyret, som det almindeligvis udformer sig i landets kommuner.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Indenrigs- og sundhedsministeren har fra starten ikke bare af debatten i dag, men også i dem, vi har haft tidligere, meget stærkt betonet det enkelte kommunalbestyrelsesmedlems ansvar. Jeg er selvfølgelig fuldstændig enig med indenrigs- og sundhedsministeren i, at der hviler et ansvar på hver enkelt.

Men jeg synes alligevel, at indenrigs- og sundhedsministeren flytter et ansvar over på mindretalspolitikere, som det kan være svært for dem at løfte. Og sammenligningen her ind til Folketinget mener jeg ikke holder. Altså vi har jo været så gode ved os selv og hinanden, at vi har sørget for, at vi har et selvstændigt og ganske stærkt og dygtigt embedsapparat her i Folketinget, samtidig med at der også stilles midler til rådighed for folketingsgrupperne.

Det var derfor, jeg sagde, at jeg også tror, vi bliver nødt til, hvis vi skal styrke det ansvar, at tænke igennem, hvordan vi kan give redskaber til det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem.

Jeg nævnte KL og Amtsrådsforeningen dér, hvor man ikke kan hente dem i sin kommune, for det bør mindretalspolitikere også kunne. Men jeg tror, vi har et fælles problem dér.

Er indenrigs- og sundhedsministeren ikke enig i, at også det bør vi i fællesskab finde ud af hvordan vi kan være med til at løse?

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Nu var det ikke mig, men hr. Aage Frandsen, som startede med at drage en parallel til folketingsarbejdet.

Kl. 19.45

Jeg er meget opmærksom på, at der naturligvis er forskelle i vilkårene – jeg tænker ikke bare på lønvilkårene, men også arbejdsvilkårene – mellem at være folketingsmedlem og byrådspolitiker, og det er jo præcis derfor, det nu giver god mening at se på: Hvad er det så samlet set for nogle arbejdsvilkår, kommunalbestyrelsesmedlemmer har? Hvad er kommunalbestyrelsesmedlemmernes reelle muligheder for at bruge den værktøjskasse, der stilles til rådighed?

Jeg skal bestemt ikke give nogen prognose på, hvor det fører hen. Der er jo ikke nogen grund til at spørge eksperter, hvis man på forhånd kender svarene. Men det er en relevant problemstilling.

Jeg er enig i, at sammenligningen selvfølgelig ikke holder fuldt ud, og præcis derfor er det vigtigt at få det kortlagt, også fordi man jo kan kon-

statere – det tør jeg i hvert fald godt konstatere i denne sag – at når vi ser på rækkevidden af de bestemmelser, der er i styrelsesloven omkring handlemuligheder for kommunalpolitikere, har de i hvert fald ikke været brugt sådan helt ud til kanten af de muligheder, der er – før måske nu; det vil vise sig.

Med hensyn til tilsynet synes jeg også, at man allerede nu kan konstatere – og i det ligger der hverken noget fordømmende eller nogen stillingtagen til det i øvrigt – at de muligheder, som lovgivningen giver omkring tidsfrister, sanktioner m.v., i hvert fald heller ikke som et mønster har været brugt. Situationen er altså den, at vi har en lovgivning med nogle spilleregler, vi har så at sige værktøjskasser forskellige steder i systemet, og det er i hvert fald ikke hver dag, man er dykket ned i dem.

Det må jo rejse overvejelser om, hvorvidt der er noget i værktøjskassen, der er, som det ikke skal være, eller om det er håndværkerne, der bare sådan intuitivt ikke har grebet ud efter de rigtige værktøjer. Der er jo sådan set kun de to muligheder eller kombinationer af dem.

Så jeg er meget enig med hr. Ole Stavad i, at det nu er fornuftigt fremadrettet at bruge energi på at få afdækket: Hvad er de reelle muligheder for at have indseende? Det kan handle om arbejdsvilkår, men det kan måske snarere handle om, hvad det er, man så forpligter kommunalbestyrelsen og embedsværket på at give af oplysninger af egen drift, sådan at man som fritidspolitiker ved siden af sit dagligt arbejde kan møde op i kommunalbestyrelsen uden at være talknuser eller talekspert og så alligevel have føling med, hvad det er for en situation, ens kommune er i eller er ved at bevæge sig ud i.

Jeg skal heller ikke forlænge debatten yderligere. Jeg ser frem til at gå i konstruktiv dialog med Folketingets politiske partier omkring denne problemstilling eller de problemstillinger, som her er rejst, og jeg skal gentage mit tilsagn om, at jeg allerede i morgen vil invitere kommunalordførerne for Folketingets politiske partier til en fortsat drøftelse i ministeriet.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vedkender gerne, at det var mig, der drog parallellen. Parallellen skulle alene gå på, at man kan være et mindretal og derved uenig i flertallets afgørelser. Det, der er det særlig problematiske her ved at lægge sådan et centner tungt ansvar på de kommunalpolitikere, der er i

mindretal, er, at de kan drages til ansvar. De kan drages til ansvar, hvis de har stemt for noget, som de ikke var klar over var så alvorligt, da de stemte for det; de kan måske også drages til ansvar for; at de har undladt at stemme. De kan forhåbentlig ikke drages til ansvar for noget, hvor de har stemt imod.

Herinde er vi ansvarsfri i den forstand, at vi ikke kan drages til ansvar for en eneste handling, selv om den kan være nok så gal eller dum. Det kan ministeren, men det kan vi ikke herinde.

Det er derfor, der er en parallelitet, som jeg selv drog ind, men der er i høj grad også en forskel, og derfor er det alvorligt at tale om, at kommunalbestyrelsesmedlemmer har et ansvar. Det har de, men hvis de ikke kan løfte det ud fra de vilkår, som de har haft at arbejde under, kan det være lidt hårdt at sige til dem, at de bare kunne have gjort noget andet, for jeg tror ikke, de kunne have gjort ret meget andet.

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne takke for debatten og takke statsministeren og indenrigs- og sundhedsministeren for svarene og redegørelsen og herunder også indenrigs- og sundhedsministerens tilsagn om dialog og oplysninger af egen drift.

Kl. 19.50

Selv om der ikke har været nogen fra regeringen eller regeringspartierne, der har nævnt, at man har fundet anledning til selvansøgelse, glæder det mig, at man åbenbart alligevel har fundet ud af, at det er vigtigt, at man af egen drift fremlægger oplysninger, at det er vigtigt, at man går i dialog også med sine modstandere, og oven i købet også, at det er vigtigt at inddrage eksperter, hvilket jeg kan forstå, at indenrigs- og sundhedsministeren nu vil gøre.

Det glæder mig da, at sagen her åbenbart har kunnet få regeringen til at ændre holdning på nogle punkter og måske endda begynde at ændre adfærd i forhold til at udnytte det store flertals magt, at man åbenbart har lært af, hvad det har ført til i Farum.

Indenrigs- og sundhedsministeren nævnte før, at der kunne være to ting, der kunne være galt: Det kunne være håndværkeren, der var noget galt med, eller værktøjskassen, der var noget galt med – der kunne mangle noget.

Vi mener sådan set fra Enhedslistens side, at det er endnu alvorligere. Det er tegningen af huset, der er noget galt med, det er selve den model, man har forsøgt at opbygge i Farum, der er

gal. Når tegningen af huset ikke er i orden, når den ikke kan hænge sammen, er det ligeegyldigt, hvor gode værktøjer man har, ligeegyldigt, hvor god en håndværker man er, så kan det altså ikke blive ordentligt. Derfor er det selve modellen, vi er ude efter, selve tegningen, som vi mener, man skal ændre på, og vi håber, at der er mange, der nu kan se, at den har spillet fallit, den liberalistiske samfundsmodel kan simpelt hen ikke bruges. Det fører til de resultater, som vi har set i Farum Kommune med magtkoncentration, med manglende demokratisk kontrol og med stor økonomisk nedtur, som kommer til at gå ud over de enkelte borgere.

Vi håber, at den erkendelse vil brede sig, og så må vi jo se her om lidt, hvor mange der kan stemme for vores forslag til vedtagelse. Men tak for debatten.

Aage Frandsen (SF):

Jeg synes også, indenrigsministerens andet indlæg her var positivt i forhold til en erkendelse af, at der er en række ting, der skal gøres, og at det ikke er enkelt at løse de problemer, som situationen i Farum har vist kan opstå.

Vi er helt enige i, at der er en balance mellem på den ene side det kommunale selvstyre, hvor de har ansvaret helt og holdent, og på den anden side hensynet til generelle samfundsinteresser og også hensynet til mindretal osv. Det er en balance, som det kan være svært at finde, men som selvfølgelig skal findes.

I forhold til de problemstillinger, der har været rejst, mener jeg, at noget helt centralt – og det synes jeg måske ikke helt ministeren gik så meget ind i, ikke fordi jeg tror, ministeren vil afvise det, det tror jeg ikke, han gør, men det sorterer i virkeligheden under justitsministeren – er spørgsmålet om åbenhed. Det drejer sig om forvaltningslovens manglende åbenhed på en række punkter, og jeg tror, at hvis man havde haft langt større åbenhed i forvaltningen, havde man også tidligere kunnet finde frem til, at det var galt. Så det er en kombination af en række af de værktøjer, som ministeren taler om, men altså også åbenhed i forvaltningen.

Jeg er ikke i tvivl om, at man er nødt til at finde nogle foranstaltninger, som man kan gribe til, hvis man tilhører et mindretal. De er nødvendige. Med mit kendskab til det mindretal, der har været i Farum Kommune gennem årene, og som specielt i de senere år har følt sig fuldstændig magtesløst, vil jeg sige, at de har brugt ganske mange af de muligheder, de havde. De har rejst

sager, anmodet om at få oplysninger og også klaget til tilsynsrådet, men de måtte hele tiden finde sig i, at der var en mur, og at der var en modvilje imod det.

Det er i den forbindelse også et spørgsmål om embedsværkets rolle. Der er jo ikke tvivl om, at der takket være tamilsagen er udviklet den kultur – den har selvfølgelig altid været der i det statslige embedsapparat, men den er understreget yderligere – i ministerierne, hos embedsmændene, at man selvfølgelig er loyal over for arbejdsgiveren, men man er også loyal over for sandheden for at sige det meget enkelt. Denne kultur tror jeg ikke, man helt har udviklet alle steder i kommunerne. Man har fundet sig i nogle ting i kommunerne fra nogle embedsmænds side. Det vil vise sig, hvor galt det har stået til, men det er i hvert fald svært at forstå, at embedsmænd ikke i rimelig grad har advaret.

Kl. 19.55

Der er en række problemer, som vi kan se ministeren lægger op til skal klares. Vi skal også tage os tid. Når vi fremsætter vores beslutningsforslag under alle omstændigheder, hænger det sammen med, at vi på indeværende tidspunkt ikke er sikre på, at alt bliver belyst.

Så er der én ting, som givetvis nu er slut, og det er, at nogen fremhæver Farum som en kommune, man skal tage som model. Det har været noget, vi altid har hørt om: Farummodellen var den rette, og man skulle bare gøre som i Farum.

Hos os har vi også en borgmester, der har absolut flertal. Med mit kendskab til denne borgmester kunne han ikke drømme om at misbruge dette flertal på den måde, det er sket i Farum, og derfor er jeg ikke bange for at sige, at hvis der er en kommune, der har økonomiske vanskeligheder, kan de kigge på, hvad man gør i Nakskov. Efter vores opfattelse er det i virkeligheden en Nakskovmodel, man kunne tale om for en række kommuners vedkommende, som er i økonomisk klemme, og som går i gang med en genrejsning. Man kan også finde andre kommuner, der gør det tilsvarende – uanset politisk farve.

Lige til allersidst med hensyn til forslaget til vedtagelse: Jeg ville ikke have formuleret et forslag til vedtagelse på denne her måde. For det første står der, at udviklingen i Farum tydeligt demonstrerer den liberalistiske samfundsmodels fallit. Det er jeg ikke sikker på er tilfældet. Men jeg opfatter forslaget som gående på Farums måde at gribe tingene an på. Det er Farums måde at gribe det an på, det er Farums måde at foretage udliciteringer på, det er Fa-

rums måde at lave tvangsaktivering på, som vi forholder os til. Vi forholder os ikke negativt til, at man også kan anvende udlicitering, vi forholder os ikke til, at man også kan anvende aktivering. Jeg tror ikke, at Farummodellen har vist, at den samfundsmodel, som vi kalder den liberalistiske samfundsmodel, har spillet fallit, men vi kan ud fra en tilkendegivelse i forhold til Farum godt stemme for forslaget, hvor man jo stemmer om selve huset og hverken om værktøjerne eller om håndværkerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 28 af Line Barfod (EL), Pernille Rosenkrantz-Theil (EL), Søren Søndergaard (EL) og Keld Albrechtsen (EL) (se ovenfor) forkastedes, idet 2 (EL) stemte for, 61 (V, DF, KF, RV og KRF) imod; 36 (S og SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af lovforslag nr. L 116: Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Loft over grundskyldpromillen for produktionsjord).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).
(Fremsat 27/2 2002).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Leif Mikkelsen (V):

Det her forslag er et led i regeringens udspil om vækst, velfærd og fornyelse. Jeg tror, det her kan siges kort.

Det indebærer nemlig, at det nuværende midlertidige loft for den primærkommunale grundskyld gøres permanent og kommer til at ligge på 12 promille. Det betyder altså, at for år 2003 kan den højst udgøre 12 promille mod i dag op til 24.